

Saksanseisojakerho r.y.
Jalostustoimikunta

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA
1.1.2011–31.12.2015
LYHYT- (99.1) JA PITKÄKARVAINEN (99.2) WEIMARINSEISOJA

Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on laaja tietopaketti käsittelemästään rodusta kaikkien rodun harrastajien, rodusta kiinnostuneiden ja sen hankkimista suunnittelevien käyttöön.

Tavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliitto ry.:n jalostustieteellisen toimikunnan mallirungon ja siihen liittyvien ohjeiden pohjalta. Jalostuksen tavoiteohjelma on käsitelty Saksanseisojakerho ry.:n vuosikokouksessa 2010, mistä on hyvissä ajoin tiedotettu rotujärjestön jäseniä jäsenjulkaisu Saksanseisoja -lehden joulukuun 2009 numerossa sekä rotujärjestön internet-sivuilla. Tämän jälkeen jalostuksen tavoiteohjelma on ollut rotujärjestön internet-sivuilla:

www.saksanseisojakerho.fi kaikkien rodusta kiinnostuneiden tutustuttavana ja kommentoitavana hyvissä ajoin ennen vuosikokousta 2010. Vuosikokouksen roturyhmäkokouksessa tavoiteohjelma on käyty läpi ja Saksanseisojakerho ry.:n vuosikokouksessa 17.4.2010 hyväksytty jäsenistöltä tulleen palautteen mukaisesti muokattuna.

Suomen Kennelliitto r.y.:n jalostustieteellisen toimikunnan hyväksymisen jälkeen tämä jalostuksen tavoiteohjelma on voimassa 1.1.2011 alkaneen PEVISA-kauden, minkä jälkeen tavoiteohjelma jälleen päivitetään.

Jalostuksen tavoiteohjelma on luettavissa ja tulostettavissa Saksanseisojakerho ry.:n internet - sivuilta (www.saksanseisojakerho.fi => lyhytkarvainen weimarinseisoja) ja saatavissa myös tavoiteohjelman kokoajilta pyydettyäessä.

Koonnut ja saadun palautteen mukaisesti muokannut: Miranda Forssell, Satu Vekkeli ja Salla Pitkänen.

Kannen piirros: Seppo Polameri

SISÄLLYSLUETTELO

1. YHTEENVETO
2. RODUN TAUSTA; alkuperä ja kehitys
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA
4. NYKYTILANNE
 - 4.1 POPULAATION KOKO JA RAKENNE
 - 4.1.1 Rekisteröinnit ja kannan kehittyminen Suomessa
 - 4.1.2 Koirien jalostuskäyttö ja kannan geneettinen rakenne
 - 4.1.3 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Saksassa
 - 4.1.4 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Ruotsissa
 - 4.1.5 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Norjassa
 - 4.1.6 Kanta muissa maissa
 - 4.2 LUONNE JA KÄYTTÖMINAISUUDET
 - 4.2.1 Luonne
 - 4.2.1.1 Luonnetilanne nykyisessä kannassa
 - 4.2.1.2 Luonteen testaaminen
 - 4.2.2 Käyttöominaisuudet
 - 4.2.2.1 Käyttökokeet Suomessa
 - 4.2.2.1.1 Kanakoirien erikoiskokeet (KAER-kokeet)
 - 4.2.2.1.2 Metsästyskoirien jäljestämiskoe (MEJÄ) ja Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskoe (VAHI)
 - 4.2.2.2 Käyttökokeet Saksassa
 - 4.2.2.2.1 Herbstzuchtprüfung eli HZP
 - 4.2.2.2.2 Verbandsgebrauchsprüfung eli VGP
 - 4.2.2.2.3 Jalostuskoirilta toivottavat lisänäytöt
 - 4.2.2.3 Käyttökokeet Ruotsissa
 - 4.2.2.3.1 Jaktprov
 - 4.2.2.3.2 Viltspårsprov
 - 4.2.2.4 Käyttökokeet Norjassa
 - 4.3 TERVEYS
 - 4.3.1 PEVISA-OHJELMAAN SISÄLLYTETYT SAIRAUDET; HD eli lonkkaniveldysplasia
 - 4.3.1.1 HD eli lonkkaniveldysplasia muissa maissa
 - 4.3.2 Muita Suomessa rodulla todettuja sairauksia ja vikoja
 - 4.3.3 Muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatut sairaudet ja viat
 - 4.4 ULKOMUOTO
 - 4.4.1 Voimassa oleva rotumääritelmä
 - 4.4.2 Ulkomuodon arvioiminen Suomessa
 - 4.4.2.1 Koiranäyttelyt
 - 4.4.2.2 Junkkarin ulkomuotokatselmukset
5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT
 - 6.1 VISIO
 - 6.2 RODUN TAVOITTEET
 - 6.3 RODUN STRATEGIA
 - 6.4 UHAT JA MAHDOLLISUUDET
 - 6.5 VARAUTUMINEN ONGELMIIN
 - 6.6 TOIMINTASUUNNITELMA JTO:N TOTEUTTAMISEKSI
7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA
8. LÄHTEET
9. LIITTEET
10. LINKKEJÄ

1. Yhteenveto

Weimarinseisoja on vanha saksalainen rotu, jonka historia ulottuu muutamia satoja vuosia taaksepäin. Rotua on alun perin käytetty suurriistan metsästyksessä, mutta se on sittemmin yleistynyt seisovana lintukoirona. Yksilöiden määrä on selvästi kasvussa, mikä on näkynyt mm. kasvavana koekäynti- ja näyttelykäyntimääränä. Rodun kanta on Suomessa vielä kohtuullisen pieni ja tästä johtuen geenipoolin laajentamiseen tulisi kiinnittää jatkossakin huomiota. Rodun lonkkakuvaustuloksiin tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalintoja tehtäessä ja näin pyrkiä ohjaamaan rodun kehitystä haluttuun suuntaan. Rodun suosion kasvaessa kasvattajat ja harrastajat ovat selvästi pyrkineet tavoitteellisempaan suuntaan jalostuksessa ja harrastustoiminnassa. Kansainvälinen yhteistyö on sitten viime jalostuksen tavoiteohjelman saanut tulta purjeisin ja on lupaavasti lisääntymässä.

Tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan on koottu koiranjalostukseen liittyvien yleisten suositusten lisäksi weimarinseisojan rotukohtaisia suosituksia. Ohjelman tarkoituksena on koota yhteen oleellinen tieto rodusta, sen taustoista, sekä jalostuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa tarvittavista osatekijöistä. Ohjelman avulla voidaan ohjata rodun kehitystä haluttuun suuntaan ja näin pyrkiä säilyttämään ja edistämään rodulle tyypillisiä ominaisuuksia. Rotukohtainen tavoiteohjelma antaa tärkeää tietoa suomalaisten weimarinseisojien nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä niin rodun kasvattajille, harrastajille kuin muille rodusta kiinnostuneille.

2. Rodun tausta; alkuperä ja kehitys

Weimarinseisoja on hyvin vanha rotu, jonka alkuperästä on useita teorioita. Jo 1600- ja 1700-luvulta peräisin olevissa maalauksissa kuvitetut koirat muistuttavat pitkälti tämän päivän weimarinseisojaa. Varmaa kuitenkin on, että harmaita koiria pidettiin Weimarin hovissa, Saksassa jo 1800-luvun alussa.

Suurruhtinas Karl August oli suuri harmaitten ihailija, jonka uskotaan tuoneen tämän koiran metsästysretkiltään Bohemiasta Thüringeniin, Saksaan. Suurruhtinas Karl August oli Itäisessä-Saksassa sijaitsevan Thüringenin maakunnan hallitsija vuonna 1775, ja hän asui Weimarin kaupungissa Erfurtin alueella. Alue oli kuuluisa kauniista ja riistarikkaasta maaseudustaan, mikä palveli erinomaisesti ruhtinaan intohimoista metsästysharrastusta. Juuri tämä harmaa koira, nykyinen weimarinseisoja, oli luonteenlujuutensa, älykkyytensä ja atleettisuutensa ansiosta ideaali alueen suurriistan metsästyksen. Vaikutusvaltainen Karl August kehitti rodun alun alkujaan vain perhepiirinsä, hovinsa ja muun valikoidun ylimystön metsästyskäyttöön ja piti itsellään myös oikeuden päättää, kenellä oli oikeus pitää weimarinseisojaa. Sittemmin kasvatusta harjoittivat pääasiassa ammattimetsästäjät ja riistanvartijat. Näissä koirissa oli silloin vielä runsaasti jälkikoiran ominaisuuksia, mutta jäljestyskäytön vähennyttyä niitä alettiin risteyttää kanakoirien kanssa ja jalostusta jatkettiin näillä risteytyksillä. Rodun virallistamisen jälkeen jalostuksessa ei ole käytetty apuna risteytyksiä muiden rotujen, varsinkaan pointterin kanssa. Weimarilainen on siksi todennäköisesti vanhin saksalaisista seisotaroduista, ja sitä on jalostettu puhtaana noin sadan vuoden ajan. Nimi weimarinseisoja juontaa kaupungista Weimar, jossa ruhtinas hovistaan käsin synnytti tämän rodun.

Saksan weimarinseisojakerho on perustettu Erfurtissa 20.6.1897. Vuonna 1896 alkoi rodun suunnitelmallinen jalostus ja rotukirjaan otto. Ensimmäinen yhteinen varsinainen rotumäärittelmä

laadittiin yhdessä Saksan ja Itävallan weimarinseisojakerhojen kesken ja otettiin käyttöön 1935. Nämä kaksi kerhoa työskentelivät tiiviisti yhdessä kehittäen rotua, ajaen sen etua, pitäen rodun tiukasti vain metsästäjien käsissä. Saksalaisen pienen piirin käsistä rotu on vähitellen levinnyt myös muualle maailmaan. Koirien lukumäärä ei koskaan ole ollut erityisen suuri paitsi USA:ssa, Iso-Britanniassa ja Australiassa, joissa rekisteröintimäärät ovat olleet korkeimmat.

Weimarinseisojia on lyhyt- ja pitkäkarvaisia, ja eri karvalaatuja voi esiintyä samassa pentueessa. Weimarinseisoja on oppivainen ja intohimoinen metsästyskoira, joka on parhaimmillaan laukauksen jälkeen sekä vedessä että maalla. Sen haku on suppeampaa ja rauhallisempaa kuin esimerkiksi saksanseisojien. Sitä voidaan käyttää myös suurriistan metsästyksessä. Metsästyksen lisäksi rotua on käytetty poliisikoirana mm. Englannissa, pelastuskoirana ja kauniin ulkonäkönsä vuoksi myös näyttelykoirana. Koulutuksessa on huomioitava rodun vahti- ja suojelutaipumus. Ensimmäinen weimarinseisoja rekisteröitiin Suomeen vuonna 1969, ja viime vuosien aikana pentueita on rekisteröity vuosittain keskimäärin 4 kpl.

3. Järjestöorganisaatio ja sen historia

Weimarinseisoja kuuluu mannermaisten seisojarotujen yhteisen rotujärjestön, Saksanseisojakerho ry:n alaisuuteen. Saksanseisojakerho on perustettu vuonna 1943, jolloin yhdistyksen jäseniksi ilmoittautui 27 saksanseisojien harrastajaa. Tällä hetkellä Suomen Kennelliittoon kuuluvassa rotujärjestössä on noin 2400 jäsentä.

Aluksi rotujärjestön edustamat koirat olivat vain lyhyt- ja karkeakarvaisia saksanseisojia, mutta nyt valikoimaan kuuluu jo 17 erilaista mannermaista seisojarotua tai rotumuunnosta, joihin rekisteröidään vuosittain 600 - 800 uutta pentua.

Saksanseisojakerhon tarkoitus on ylläpitää ja kehittää mannermaisia seisovia lintukoiria metsästyksen monitoimikoirina sekä edistää kanakoiraharrastusta Suomessa. Tähän kerho pyrkii järjestämällä roduilleen näyttelyitä, katselmuksia sekä kanakoirien erikoiskokeita (KAER) ja kilpailuja, julkaisemalla opaskirjoja ja neljästi vuodessa ilmestyvää Saksanseisoja-lehteä sekä näyttely- ja koetulokset sisältävää vuosikirjaa. Kerho myös vaalii ja ohjaa edustamiensa rotujen rodunjalostusta sekä pyrkii kaikin keinoin torjumaan koirien terveydentilaa mahdollisesti horjuttavia perinnöllisiä vikoja ja muita eläinsairauksia sekä tiedottamaan niistä jäsenilleen.

Saksanseisojakerhon hallituksessa on 7 jäsentä ja sihteeri. Lisäksi kerhon toimintaa ohjaavat toimikunnat: jalostustoimikunta, ulkomuototoimikunta, koetoimikunta ja tietojenkäsittelytoimikunta. Kerhon toimihenkilöihin kuuluvat myös päätoimittaja, jäsensihteeri, myyntisihteeri, vuosikirjan päätoimittaja ja kotisivujen vastuhenkilö.

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnassa on 9 jäsentä. Jalostusneuvojat valitsee Saksanseisojakerhon vuosikokous. Valtarotujen, lyhytkarvaisen ja karkeakarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonta työllistää suurimman osan toimikunnan jäsenistä: lk- saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 3 henkilöä ja kk-saksanseisojan jalostusneuvonnasta 3 henkilöä. Bretonien jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö, münsterinseisojien sekä pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö ja muiden jäljelle jäävien rotujen jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö. Saksanseisojakerhon sääntöjen mukaan rotu saa oman jalostusneuvojan, kun rekisteröityjen pentujen määrä ylittää 50 pentua/vuosi. Pienempien, mutta Suomeen jo vakiintuneiden rotujen (pitkäkarvainen saksanseisoja, unkarinvizslat, korthalsingriffoni,

bracco italiano, spinone, weimarinseisojat ja stabyhoun) pentuvälityksestä ja rotutietouden jakamisesta vastaa jalostustoimikunnan kullekin rodulle valitsema pentuvälittäjä.

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunta määrittelee jalostuksen tavoitteet ja seuraa rotujemme tilaa. Toimikunta ohjaa jalostuksen suunnittelua antamalla lausuntoja ja suosituksia jalostusyhdistelmistä sekä hoitaa pentuvälitystä. Toimikunta pitää yllä jalostusrekisteriä jalostukseen sopiviksi katsotuista koirista. Jalostustoimikunta on mukana järjestelemässä jokavuotista nuorten koirien ikäluokkakatselmusta Junkkaria, vuosikokouksen tai erikoisnäyttelyn yhteydessä järjestettäviä jalostusaiheisia luentopäiviä sekä vastaa joka toinen vuosi pidettävän jalostusuroskatselmuksen järjestelyistä.¹

4. Nykytilanne

4.1 Populaation koko ja rakenne

4.1.1 Rekisteröinnit ja kannan kehittyminen Suomessa

Ensimmäinen lyhytkarvainen weimarinseisoja rekisteröitiin Suomeen 1969. Alun alkaen Suomen kantaan ovat olleet vaikuttamassa niin saksalaisista kuin ruotsalaisista linjoista olevat koirat. Rodun kannan varsinainen kasvu on lähtenyt käyntiin Suomessa vuoden 1995 paikkeilla, jonka jälkeen pentueita on rekisteröity n. 1-7 vuodessa. Rekisteröityjen pentueiden ja tuontikoirien määrä on jatkuvassa kasvussa. Esimerkkinä tästä on vuonna 2008 kymmenen ulkomaalaista, Suomen rekisteriin rekisteröityä lyhytkarvaista yksilöä, joista kuusi narttua ja neljä urosta. Vuonna 2003 Suomeen tuotiin ensimmäiset pitkäkarvaiset weimarinseisojat, kaksi narttua (näistä toinen rekisteröity FI-rekisterin vuonna 2004). Vuonna 2007 Suomeen syntyi ensimmäinen pitkäkarvapentue. Vuoden 2008 loppuun mennessä Suomeen oli rekisteröity 11 kpl pitkäkarvaisia weimarinseisoja. Lyhytkarvaisten pentueiden rekisteröintimäärässä saavutettiin ennätys, kun vuoden 2008 loppuun mennessä rekisteröitiin seitsemän pentuetta (vuonna 2008 syntyi kahdeksan pentuetta, joista yksi pentue on rekisteröity vuoden 2009 puolella). Rodun kysyntä on jatkuvassa nousussa ja käyttötulosten myötä yhä useammat metsästäjät ovat osoittaneet mielenkiintoa rotua kohtaan. Kokeissa käymisen kynnyks on madaltunut ja yhä useampi weimarinseisoja on nähty KAER-kokeissa.

Taulukko 1 Lyhytkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Suomessa 2000-2009.²

Vuosi	Narttu	Uros	Pentueet	Tuontiuros	Tuontinarttu	Yhteensä
2000	9	8	2	2	0	19
2001	10	5	3	2	0	17
2002	6	9	2	1	1	17
2003	1	3	1	2	3	9
2004	25	12	5	1	3	41
2005	12	13	3	2	2	29
2006	13	8	3	1	1	23
2007	6	9	3	1	2	18

¹ Pöllänen Heikki, kirjallinen tiedonanto

² Koiranet-jalostustietojärjestelmä

2008	20	14	7	4	6	44
2009	11	14	3	1	2	28
Yhteensä:	113	95	32	17	20	245

Taulukko 2 Pitkäkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Suomessa 2003-2009

Vuosi	Narttu	Uros	Pentueet	Tuontiurossa	Tuontinarttu	Yhteensä
2003					1	1
2004					2 *	2
2005						
2006						
2007	5	2	1			7
2008						
2009		1	1		1	2
Yhteensä:	5	3	2		4	12

*ainoastaan toinen nartuista FIN-rekisterissä

**vuoden 2009 pentue = lyhytkarvapentueeseen syntynyt yksi pitkäkarvainen uros

Taulukosta 3 ilmenee, että Suomessa on käytetty jalostukseen yhtä urosta kolmeen kertaan (Boss v.h. Molehout) vuosina 2004-2009. Urosta on käytetty kolmelle eri nartulle, joista yksi on lähisukuinen (uroksen ja nartun isät ovat samoista vanhemmista) Uroksia Cid von der Totenalb, Mimmatrix Elof, Mimmatrix Franke till Sinclair's ja Scuba's Ferintosh Malt on käytetty kaksi kertaa. Muita uroksia on käytetty vain kerran.

Taulukko 3 a) Lyhytkarvaisen weimarinseisojan Suomessa syntyneet pentueet. Tilanne vuodesta 2004 vuoteen 2009³

Vuosi	Pentueen isä	Isän syntymämaa	Pentueen emä	Emän syntymämaa
2004	FIN47143/03 Boss V.H. Molehout	Hollanti	FIN29457/95 Sinclair's Legacy Xenia	Suomi
2004	STBW443/98 Cid von der Totenalb	Saksa	FIN15792/98 Gray Ghost Regina	Suomi
2004	FIN15790/98 Gray Ghost Renny	Suomi	FIN41558/01 Onnen Päivän Wikiwissentytär	Suomi
2004	FIN35362/00 Gray Ghost August	Suomi	FIN15791/98 Gray Ghost Rose	Suomi
2004	S58428/04 Nobiskrug Whtevr Willbe Willbe	Brasilia	FIN15224/00 Welmer's Elo	Suomi
2005	FIN15216/00 Welmer's Eppu	Suomi	FIN38797/01 Woodsman's Starlet	Suomi

³ Koiranet-jalostustietojärjestelmä

2005	S17211/98 Mimmtrix Winston	Ruotsi	S17211/98 Welmer's Friidu	Suomi
2005	FIN44465/02 Mimmtrix Horst	Ruotsi	FIN32741/02 Welmer's Elo	Suomi
2006	S50421/2001 Classic Dream's Patron	Ruotsi	FIN10314/04 Garbus Miss Marple	Norja
2006	FIN22639/04 Waldgemein Keiran	Suomi	FIN35366/00 Gray Ghost Ally	Suomi
2006	STBW443/98 Cid von der Totenalb	Saksa	FIN15792/98 Gray Ghost Regina	Suomi
2006*	FIN47143/03 Boss V.H. Molehout	Hollanti	FIN15223/00 Welmer's Elite	Suomi
2007	FIN28348/05 Bivins Frieslands Red Rover	USA	FIN35569/04 Frieslands Ebba	USA
2007	FIN52383/06 Mimmtrix Franke Till Sinclair's	Ruotsi	FIN12213/99 Sinclair's Legacy Louise	Suomi
2008	FIN38479/04 Mimmtrix Elof	Ruotsi	FIN38797/01 Woodsman's Starlet	Suomi
2008	FIN15218/00 Welmer's Etward	Suomi	FIN38796/01 Woodsman's Stargazer	Suomi
2008	S17322/2002 Classic Dream's Quasimodo In Grey	Ruotsi	FIN33815/03 Classic Dream's Silver Sorbet	Ruotsi
2008	FIN38479/04 Mimmtrix Elof	Ruotsi	FIN50469/05 Enryb Ice Party	Englanti
2008	KCSB4482CK Enryb Christmas Party	Englanti	FIN10314/04 Garbus Miss Marple	Norja
2008	FIN47143/03 Boss V.H. Molehout	Hollanti	FIN32078/02 Sinclair's Legacy Mercedes	Suomi
2008	FIN52383/06 Mimmtrix Franke Till Sinclairs	Ruotsi	FIN12213/99 Sinclair's Legacy Louise	Suomi
2008*	FIN30009/01 Scuba's Ferintosh Malt	Ruotsi	FIN27207/06 Gray Ghost Gertrud	Suomi
2009	FIN30009/01 Scuba's Ferintosh Malt	Ruotsi	FIN50807/04 Wayfarer's Behind Blueeyes	Suomi
2009	S42216/2007 Classic Dream's Super-Man	Ruotsi	FIN10314/04 Garbus Miss Marple	Norja

* Pentue on syntynyt mainittuna vuonna mutta rekisteröity vasta seuraavana

Taulukko 3 b) Pitkäkarvaisen weimarinseisojan Suomessa syntyneet pentueet. Tilanne vuodesta 2007 vuoteen 2009⁴

Vuosi	Pentueen isä	Isän syntymämaa	Pentueen emä	Emän syntymämaa
2007*	S50575/98 Classic Dream's Impact	Ruotsi	FIN38259/04 Carina fra Hölonaskogen	Norja
2008	-	-	-	-
2009**	S42216/2007 Classic Dream's Super-Man	Ruotsi	FIN10314/04 Garbus Miss Marple	Norja

*Suomen ensimmäinen pitkäkarvainen pentue syntyi vuonna 2007

**Lyhytkarvainen pentue, johon syntyi yksi pitkäkarvainen uros

⁴ Koiranet-jalostustietojärjestelmä

4.1.2 Koirien jalostuskäyttö ja geneettinen rakenne⁵

Kaikki koirarodut ovat erittäin pieniä populaatioita eli kantoja ja niillä on rajallinen geneettinen pohja. Mitä laajempi geneettinen pohja on ja mitä monipuolisemmin rodun yksilöitä käytetään jalostukseen, sitä hyväkuntoisempana rodun kannan voidaan odottaa säilyvän. Eli kannan tulisi sisältää mahdollisimman paljon toisilleen erisukuisia koiria ja näitä tulisi käyttää jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti ja tasaisesti. Sukusiitoksen lisääntyessä geneettinen muuntelu vähenee, jolloin väistyvät haitalliset geenialleelit pääsevät yleistymään rodun kannassa ja riski perinnöllisten vikojen ja sairauksien yleistymiselle kasvaa.

Eläinpopulaation eli kannan geneettistä rakennetta voidaan kuvata tehollisen populaatiokoon käsitteellä. Tehollinen populaatiokoko on sitä pienempi, mitä pienempää osaa rodun kannasta käytetään jalostukseen. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko, sitä nopeammin kannan geneettinen pohja pienenee ja sisäsiittoisuuden mukanaan tuomat riskit kasvavat. Taulukossa 4 on teoreettinen laskelma siitä, miten tehollinen populaatiokoko (N_e) muuttuu jalostuspäätösten kautta. Jos esim. käytetään ainoastaan 5 urosta ei auta vaikka narttuja olisi 500, tehollinen populaatiokoko on silti vain 20 (taulukko 4). On huomioitava, että taulukossa käytetty kaava antaa yliarvioita tehollisesta populaatiokoosta, koska kaava ei huomioi mahdollista sukusiitosta.

Taulukko 4 Tehollisen populaatiokoon (N_e) vaihtelu jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen lukumäärän mukaan. Laskettu kaavalla $N_e = 4 \times N_m \times N_f / (N_m + N_f)$, jossa N_m on jalostusurosten ja N_f jalostusnarttujen lukumäärä (kaava olettaa koirille tasaiset jälkeläismäärät).

Narttuja	10	100	500
Uroksia			
5	13	19	20
20	27	67	77
100	36	200	333

Suomessa populaatio on avoin sikäli, että geenimateriaalia on tuontikoirien ja ulkomaisten jalostusurosten käytön kautta mahdollista saada koko ajan lisää, jolloin tehollisen populaatiokoon laskeminen ei ole mielekäästä. Kantaa voidaan kuitenkin kuvailla muilla tavoin, kuten esimerkiksi millainen on jalostukseen käytettyjen koirien osuus kaikista lisääntymisikäisistä koirista ja lisääntymisikäisten koirien keskinäinen sukulaisuus.

Jotta rodun geenipohja pysyisi mahdollisimman laajana, olisi jalostukseen käytettyjen koirien osuutta lisättävä. Toisaalta metsästyskäyttökoirarodulla jalostuskoirille asetettavista perusvaatimuksista (ks. Liite 1) ei olisi syytä tinkiä (terveys: HD A tai B, käyttökoepalkinto KAER-kokeista, näyttelypalkinto väh. H⁶). Lisäksi tulee ottaa huomioon myös jalostukseen käytettyjen koirien lähisukuisuus. Rodun geneettisen pohjan laajuuden turvaamiseksi ei riitä kotimaassa olevien koirien mahdollisimman laaja käyttö, vaan on myös kiinnitettävä huomiota siihen, mitä koiria jalostukseen käytetään ja miten paljon.

⁵ Suomaa Saija, kirjallinen tiedonanto

⁶ Näyttelypalkinto H ei kuitenkaan saisi olla luonteesta johtuva.

Taulukko 5 Jalostukseen käytettyjen koirien osuus lisääntymisikäisistä (2-8 v.) koirista vuosina 2000-2009 sekä keskimääräinen pentuekoko.⁷

Vuosi	Jalostukseen käytetyt urokset	Jalostukseen käytetyt nartut	Pentuekoko	Lisääntymisikäiset urokset	Lisääntymisikäiset nartut	Jalostukseen käyt. osuus lisäänt.ikäisistä % /urokset	Jalostukseen käyt. osuus lisäänt.ikäisistä % /nartut
2000	1	2	8,5	19	24	5,30 %	8,30 %
2001	3	3	5	25	27	12 %	11 %
2002	2	2	7	35	36	5,70 %	5,50 %
2003	1	1	4	42	47	2,40 %	2,13 %
2004	5	5	7,4	44	48	11,36 %	10,42 %
2005	3	3	8	45	57	6,66 %	5,26 %
2006	3	3	7	56	75	5,36 %	4 %
2007	3	3	5	67	79	4,48 %	3,80 %
2008	6	7	4,9	69	89	8,82 %	7,87 %
2009	2	3	8,3	70	87	2,86%	3,45%

Taulukko 6 Eniten käytetyt urokset ja nartut vuosina 2000-2009.⁸

Uros	Isä	Emä	Jälkel. kpl	% kaikista
FIN30009/01 Scuba´s Ferintosh Malt	NHSB1950973 The Rise and Grayshar Royal Heir	S12267/97 Scuba´s Barfüssige Barbara	24	11,59%
FIN33094/98 Xelmer vom Reinhardswald	NHSB1929083 Quincy- Robin vom Reinhardswald	NHSB1796327 Odine vom Reinhardswald	19	9,18%
FIN47143/03 Boss v.h. Molehaut	NHSB2165218 Xerxes-Don vom Reinhardswald	NHSB2133744 Vonne vom Reinhardswald	16	7,73%
FIN38479/04 Mimmtrix Elof	S26771/2001 Mimmtrix Horst	S49531/2000 Carmmelis Kiri for Mimmtrix	14	6,76%
S58428/04 Nobiskrug Whteivr Willbe Willbe	CBKCE/RGJ/A0514 Camelot´s Country Parson	RG/RJF/99/00229 Nobiskrug Full Hand O´Mischief	11	5,31%
FIN15216/00 Welmer´s Eppu	FIN33094/98 Xelmer vom Reinhardswald	FIN29457/95 Sinclair´s Legacy Xenia	11	5,31%
STBW443/98 Cid von Der Totenalb	STBW219/95 Lewis vom Weissen Sand	STBW9414/93 Ina vom Klosterberg	10	4,83%
FIN36866/99 Graenit´s Raidin The Fridge	AKCSBSF803620 Jo-Ron´s Silber Elch Ud Td Mh	AKCSN165218/01 Graenit´s Rushin´ Roulette	10	4,83%
FIN52383/06 Mimmtrix Franke Till Sinclair´s	STBW130/02 Golo vom Zehnthof	S59886/2002 Mimmtrix Sydney af Bromhund	10	4,83%
FIN44465/02 Mimmtrix Horst	STBW9379/93 Caro vom Zehnthof	S18292/97 Mimmtrix Sally	9	4,83%
FIN22639/04 Waldgemein Keiran	STBW443/98 Cid von Der Totenalb	FIN15792/98 Gray Ghost Regina	9	4,83%
Narttu	Isä	Emä	Jälkel. kpl	% kaikista

⁷ Koiranet-jalostustietojärjestelmä

⁸ KoiraNet-jalostustietojärjestelmä

FIN15224/00 Welmer's Elo	FIN33094/98 Xelmer vom Reinhardswald	FIN29457/95 Sinclair's Legacy Xenia	21	10,14%
FIN38797/01 Woodsman's Starlet	FIN16768/99 Olaf von der Teutonenburg	FIN21822/98 Toro's Cazador Caballo	20	9,66%
FIN29457/95 Sinclair's Legacy Xenia	DK28183/92 Hermes De Beauvois	SF21913/90 Sinclair's Legacy Tamsin	16	7,73%
FIN12213/99 Sinclair's Legacy Louise	FIN29460/95 Sinclair's Legacy Xipe	SF24938/92 Sinclair's Legacy Wendy	15	7,25%
FIN10314/04 Garbus Miss Marple	S18693/2000 Grim	S16243/99 Scuba's Cointreau	14	6,28%
FIN27207/06 Gray Ghost Gertrud	FIN22639/04 Waldgemein Keiran	FIN35366/00 Gray Ghost Ally	11	5,31%
FIN15792/98 Gray Ghost Regina	S40444/93 Disodil's Dustbuster	SF24940/92 Sinclair's Legacy Wilhelmina	10	4,83%
FIN32078/02 Sinclair's Legacy Mercedes	FIN29460/95 Sinclair's Legacy Xipe	FIN12213/99 Sinclair's Legacy Louise	9	4,35%
FIN32741/02 Wayfarer's Almost Angel	FIN36866/99 Graenit's Raidin' The Fridge	FIN15224/00 Welmer's Elo	9	4,35%
FIN35366/00 Gray Ghost Ally	FIN33094/98 Xelmer vom Reinhardswald	FIN35327/95 Gray Ghost Gora	9	4,35%
FIN50807/04 Wayfarer's Behind Blueyes	S58428/04 Nobiskrug Whtevr Willbe Willbe	FIN15224/00 Welmer's Elo	9	4,35%
FIN21822/98 Toro's Casador Caballo	S40444/93 Disodil's Dustbuster	FIN29456/95 Sinclair's Legacy Xantia	9	4,35%

Taulukoista on nähtävissä, että jatkossakin on erityisesti panostettava uuden geenimateriaalin käytön lisäämiseen weimarinseisojan jalostuksessa Suomessa. Tuontikoirien jalostuskäyttöä tulisi edistää, kuin myös ulkomaisten urosten (ei pelkästään pohjoismaisten) käyttöä edelleen rodun jalostuksessa, kuitenkin tinkimättä jalostuskoirille asetetuista perusvaatimuksista. Pienessä populaatiossa on myös syytä seurata sukusiitosastetta käytetyissä jalostusyhdistelmissä. Suositusten mukaan sukusiitosaste ei saisi ylittää 6,25%. Metsästyskäyttökoirarodulla hyviä käyttöominaisuuksia ja luonnetta tulee jatkossakin tavoitella, mutta tulee toisaalta ottaa myös huomioon, että kannan korkea sukusiitosaste on pitkällä tähtäimellä epäedullista rodun terveyden ylläpitämisen kannalta.

Taulukko 7 Vuosittainen keskimääräinen sukusiitosaste käytetyissä yhdistelmissä vuodesta 2000 vuoteen 2009 asti. ⁹ Sukusiitosaste laskettu viiden sukupolven mukaan.

Vuosi	Sukusiitosaste % keskimäärin
2000	1,17%
2001	0%
2002	13,1%
2003	6,26%
2004	1,95%
2005	1,0%
2006	1,33%
2007	3,33%
2008	1,27%
2009	0,36%

4.1.3 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Saksassa

⁹ KoiraNet-jalostustietojärjestelmä

Saksassa lyhytkarvaisten weimarinseisojien kanta on ollut voimakkaasti nousussa viimeisten viidentoista vuoden aikana. Rekisteröinnit ovat tuplaantuneet, eli nousseet reilusta 250:stä (vuosi 1994) reiluun 500:aan (vuosi 2005). Lyhytkarvaisten osalta rekisteröintiennätys tehtiin vuonna 2005, jolloin yhteensä 516 yksilöä rekisteröitiin. Pitkäkarvaisten weimarinseisojien kanta on puolestaan pysynyt viimeisen viidentoista vuoden aikana lähes tulkoon vakiona ja rekisteröityjen yksilöiden määrä vuodessa on keskiarvoltaan 150. Pitkäkarvaisten osalta rekisteröintiennätys tehtiin vuonna 2007, jolloin yhteensä 171 yksilöä rekisteröitiin.

Saksassa weimarinseisojan rotujärjestön (Weimaraner Klub e.V) alaisuudessa toimii 9 alueellista yhdistystä (Landesgruppen), joiden avustuksella rotujärjestön toimintaa pidetään valtakunnallisesti yllä mm. pentuetietojen, koejärjestelyjen, tietojen keruun ja muun rodun alueellisen kehityksen seurannan muodossa.

Taulukko 8 Lyhytkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Saksassa 1994-2008

Vuosi	Syntyneet pentueet	Rekisteröidyt yksilöt yht.
1994	38	256
1995	47	331
1996	46	332
1997	46	308
1998	51	390
1999	50	380
2000	49	353
2001	61	416
2002	69	474
2003	64	467
2004	58	406
2005	72	516
2006	70	495
2007	63	462
2008	59	428
Yhteensä:	843	6014

Taulukko 9 Pitkäkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Saksassa 1994-2008

Vuosi	Syntyneet pentueet	Rekisteröidyt yksilöt yht.
1994	22	151
1995	21	136
1996	20	109
1997	24	163
1998	22	151
1999	28	168
2000	25	146
2001	26	161
2002	19	132
2003	25	166
2004	25	167
2005	23	141
2006	26	161
2007	26	171
2008	22	139

Yhteensä:	354	2262
------------------	-----	------

Jalostuslistalle hyväksymisen ehtona koiran tulee olla terve ja lonkkakuvaustulos A1-B2 (ks. taulukko 31). Koiran tulee olla yleisarvosanaltaan, eli ulkomuodollisesti ja karvanlaadultaan vähintään ”gut” eli hyvä. Luonteen tulee olla oikeanlainen ja rodunomainen. Oikeanlainen luonne todetaan weimarinseisojien omalla, rodulle suunnatulla luonnetestillä sekä metsästyskokeisiin osallistumisen yhteydessä. Weimarinseisoja on edelleen ainut saksalainen metsästyskoirarotu, jonka luonne testataan erillisenä, omana osa-alueenaan. Luonnetestiä pidetäänkin yhtenä jalostuksen perustana, ja sillä pyritään rajoittamaan pelokkaiden ja aggressiivisten yksilöiden eteenpäin jalostamista. Koetuloksina tulee olla hyväksytyt suoritus HZP-kokeesta (vähintään 6 pistettä hausta sekä kummastakin vesityöosuudesta) tai vaihtoehtoisesti hyväksytyt VGP-koe (vähintään arvosana ”gut” (3) hausta ja kahdesta vesityöosuudesta, poislukien pelkkä nouto).

Jalostukseen käytettävän nartun tulee olla vähintään 15 kuukauden ikäinen, ei kuitenkaan vanhempi kuin 8 vuotta. Ensisynnyttäjän ikä ei kuitenkaan saa ylittää 6 vuotta. Astutuspäiväksi katsotaan päivä, jolloin uros on ensimmäisen kerran astunut nartun.

Yhtä jalostusurosta saa käyttää kahden jalostusjakson (1 jakso = 1 vuosi) aikana enintään 5 kertaa (edellyttäen että astutuksesta syntyy pentue). Suunnitellun yhdistelmän vanhempaiskoirilla ei saa olla samoja koiria tai näiden täyssisaruksia sukutauluissaan kahdessa ensimmäisessä polvessa (vanhemmat ja isovanhemmat). Samat koirat tai näiden täyssisarukset saavat esiintyä yhdistelmän vanhempaiskoirien sukutauluissa kolmannessa polvessa (isoisovanhemmat) korkeintaan kaksi kertaa. Jalostukseen käytettävistä yksilöistä tulee toimittaa 5-10ml:an suuruinen DNA-verinäyte Weimarinseisojien biopankkiin.

Jalostukseen käytettävillä yksilöillä pidetään hyvin toivottuna sekä katsotaan ansioksi seuraavat todistukset: HN -testi (kovuuden toteaminen), Btr -testi (oma-aloitteinen nouto), Vbr -testi (hakunouto), Lautnachweis (äänekkyydestodistus), sekä Schweißprüfung (verijälkikoe). Edellä mainitut eivät ole pakollisia, mutta antavat yksilöistä tärkeää tietoa jalostusta silmällä pitäen.

4.1.4 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Ruotsissa

Ruotsissa weimarinseisojia on ollut vuodesta 1969 lähtien. Alussa vallitsevina linjoina olivat saksalaiset, brittiläiset ja hollantilaiset linjat. Nykypäiviin tultaessa australialaiset, yhdysvaltalaiset ja englantilaiset linjat ovat vallanneet jalansijaa. Ruotsalaiseen jalostusmateriaaliin käytetyt saksalaiset linjat ovat selkeästi tuoneet näissä linjoissa esille vahvoja metsästysominaisuuksia. Muutaman viime vuoden aikana on rodun metsästysominaisuuksiin saatu edelleen parannusta – eritoten haun laajuuteen ja hakuvauhtiin¹⁰ Ruotsissa lyhytkarvaisten weimarinseisojien rekisteröinnit ovat viimeisen 15 vuoden sisällä lähes kolminkertaistuneet. Pitkäkarvaisen muunnelman suosio on selkeästi pysynyt matalampana, ja viimeisen 15 vuoden sisällä rekisteröityjen yksilöiden määrä on keskiarvoltaan ollut 9 koiraa vuodessa. Pentueiden lukumäärä on parin viime vuoden aikana ollut 15 pentuetta per vuosi. Ruotsissa lyhytkarvaisen- ja pitkäkarvaisen muunnelman risteyttäminen on sallittua, joten pentueiden lukumäärään on laskettu yhteen kaikki lyhyt- ja pitkäkarvaiset weimaripentueet.

Taulukko 10 Lyhytkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Ruotsissa 2000-2008¹¹

¹⁰ Avelsråd i Svenska Weimaranerklubben, kirjallinen tiedonanto

¹¹ Svenska Kennelklubbens Hunddata

Vuosi	Rekisteröidyt yksilöt yht.
2000	69
2001	80
2002	80
2003	86
2004	88
2005	78
2006	84
2007	90
2008	96
Yhteensä:	1050

Taulukko 11 Pitkäkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Ruotsissa 2000-2008¹²

Vuosi	Rekisteröidyt yksilöt yht.
2000	12
2001	12
2002	26
2003	5
2004	9
2005	23
2006	3
2007	5
2008	12
Yhteensä:	134

Taulukko 12 Ruotsissa syntyneet lyhyt- ja pitkäkarvaiset pentueet yhteensä 2000-2008¹³

Vuosi	Syntyneet pentueet
2000	11
2001	13
2002	14
2003	16
2004	14
2005	15
2006	13
2007	20
2008	10
Yhteensä:	174

Ruotsissa on vuoden 2010 alusta otettu askel eteenpäin rodun kehittämisessä asetettamalla uudet, vaativammat jalostusvaatimukset jalostukseen käytettäville yksilöille. Perusteena vaativampien jalostusvaatimusten asettamiselle on että jalostusmateriaalin katsotaan olevan tällä hetkellä riittävän suuri, ja näin ollen uusien vaatimusten uskotaan kehittävän rotua edelleen eteenpäin.

1.1.2010 voimaan astuneiden jalostusvaatimusten mukaan kummankin jalostusyhdistelmään käytettävän yksilön tulee olla tervelonkkainen (A- tai B-lonkat) ja metsästykokeissa palkittu. Näyttelyistä vaatimuksena on vähintään laatuarvostelu 2 ”HYVÄ” (NUO-, AVO- tai KÄY-luokassa¹⁴). Koiralla tulee olla hyväksytyt luonnetesti, joka on järjestetty joko Ruotsin saksanseisojakerhon (SVK), Ruotsin palveluskoiraliiton (SBK), Ruotsin weimarinseisojakerhon tai aiheeseen pätevästi metsästyskoirienkouluttajan toimesta. Luonnetestin suorittamista

¹² Svenska Kennelklubbens Hunddata

¹³ Svenska Kennelklubbens Hunddata

¹⁴ NUO eli nuorten luokka, AVO eli avoin luokka, KÄY eli käyttöluokka

edellytetään koirilta, jotka ovat syntyneet 31.12.2003 jälkeen. Tätä ennen syntyneillä koirilla ei tarvitse olla luonnetestitulosta. Koiran metsästykokeissa saamat arvioinnit ja pisteytykset tulee olla tarkasteltavissa kerhon kotisivuilla. Koiralla ei saa olla perinnöllisiä sairauksia tai sen toimintakykyyn vaikuttavia esteitä. Yksilöä ei voida hyväksyä listalle, mikäli sen katsotaan olevan 'ylikäytetty'¹⁵. Jalostusvaatimukset täyttävän koiran omistaja saa itse päättää haluaako hän koiransa tiedot listalle.

4.1.5 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Norjassa

Norjassa weimarinseisojakanta oli alun alkujaan suurempi kuin Suomessa, mutta tällä hetkellä Suomen kanta on hieman suurempi. Yksilöiden määrä on pysynyt tasaisena, kun tarkastelee lyhytkarvaisten weimarinseisojien rekisteröintejä viimeisen viiden vuoden ajalla. Pitkäkarvaisia on viimeisen 15 vuoden aikana rekisteröity keskimäärin 1 pentue vuodessa. Lyhytkarvaisten osalta pentueita syntyy vuodessa keskimäärin 1-3. Koiria käytetään määrään nähden kiitettävästi metsästyskokeissa ja arviolta noin 60-70% weimarinseisojista ovat mukana käytännön metsästyksessä.¹⁶ Jalostuksellista yhteistyötä Norjalla on eniten Ruotsin kanssa.

Taulukko 13 Lyhytkarvaisen weimarinseisojien rekisteröinnit Norjassa 2000-2008¹⁷

Vuosi	Rekisteröidyt yksilöt yht.
2000	35
2001	9
2002	17
2003	9
2004	17
2005	14
2006	27
2007	17
2008	17
Yhteensä:	296

Taulukko 14 Pitkäkarvaisen weimarinseisojien rekisteröinnit Norjassa 2000-2008¹⁸

Vuosi	Rekisteröidyt yksilöt yht.
2000	7
2001	-
2002	8
2003	-
2004	16
2005	-
2006	4
2007	-
2008	8
Yhteensä:	61

Norjan jalostusvaatimusten mukaan sekä uroksen että nartun tulee täyttää seuraavat ehdot:

¹⁵ koira ei saa ylittää ns. 5 %:n sääntöä. Huhtikuussa 2009 5 %:n kiintiö tarkoitti yhtä kuin 25 jälkeläistä eli keskimäärin 3 pentuetta per jalostukseen käytetty yksilö.

¹⁶ Wikström Trude, kirjallinen tiedonanto

¹⁷ Norsk Kennel Klub DogWeb

¹⁸ Norsk Kennel Klub DogWeb

- 2 x laatuarvostelu ”1” (erittäin hyvä) NUO- tai AVO-luokassa virallisesta näyttelystä, kahdelta eri tuomareilta (mikäli koira on korkeasti palkittu käyttökokeissa, voidaan 2 x laatuarvostelu ”2” (hyvä) virallisesta näyttelystä katsoa myös hyväksytyksi.)
 - hyväksytysti suoritettu luonnetesti. Mikäli koira on suorittanut luonnetestin sijaan MH-luonnekuvauksen, ovat seuraavat vaatimukset voimassa: luonnekuvaus tulee läpäistä kokonaisuudessaan, hyväksytyt suoritukset ”oikeuttaa” yhteen pentueeseen, MH-luonnekuvauksen suorittaneet lisätään jalostuslistalle B, kun MH-luonnekuvauksen suorittaneet ovat ”käyttäneet mahdollisuutensa” yhteen pentueeseen, poistetaan koira jalostuslistalta.
- Kerhon jalostustoimikunnalla tulee olla todistus hyväksytystä luonnetestistä/MH-luonnekuvauksesta ennen kuin koira astutetaan/astuu.
- A- tai B-lonkat. Lonkkakuvaustulos tulee toimittaa jalostustoimikunnalle ennen koiran astuttamista/kun koira astuu.
 - Nartulla on täytynyt olla vähintään kaksi juoksua ja sen on oltava vähintään 2 vuotta astuttamishetkellä. Uroksen tulee olla vähintään 2 vuotta astumishetkellä.

Koira, joka on yllä mainittujen vaatimusten lisäksi palkittu vähintään kerran joistain seuraavista, pääsee jalostuslistalle A:

- vähintään avoimen luokan 3. palkinto noutokokeesta
- metsästyskokeissa palkittu
- metsästyskoirien jäljestämiskokeissa palkittu tai hyväksytyt todistus ”vahingoittuneen riistan jäljestäjä”
- hyväksytyt tulos metsästystaipumuskokeesta

Poikkeuslupa:

Jalostustoimikunta voi tehdä poikkeuksen ja myöntää astutusluvan yksilöille, jotka eivät täytä jalostuslistan vaatimuksia. Poikkeuslupahakemus tulee olla jalostustoimikunnalla vähintään kaksi kuukautta ennen nartun odotetun juoksun alkamista.

4.1.6 Kanta muissa maissa

Australiassa kanta on suuri ja rotua käytetään lähes yksinomaan näyttelykoirana ja lemmikkinä. Harvalla yksilöllä koirien lukumäärään nähden on tuloksia metsästyskokeista. Australia on Ruotsin lisäksi maa, jossa lyhytkarvaista ja pitkäkarvaista muunnelmaa saa risteyttää keskenään.

Englannissa rekisteröidään paljon weimarinseisojia ja rodun maine näyttelykoirana on suuri. Maasta löytyy kuitenkin joukko metsästykseseen paneutuneita kasvattajia ja harrastajia, joten weimarinseisojissa on metsästyskokeissa käyneitä, metsästystuloksia omaavia yksilöitä.

Yhdysvalloissa rodun yksilöiden määrä on erittäin suuri ja valtaosa koirista on puhtaasti näyttelykoirina tai lemmikkeinä. Koiria myydään myös kastroituna lemmikeiksi niiden ulkoista olemusta ja erikoista väriä ihaileville ihmisille. Onneksi maasta löytyy myös käytännön metsästyksessä ja metsästyskokeissa käytettäviä yksilöitä. Kokeita löytyy mm. NAVHDA:n¹⁹, AKC:n²⁰ ja WCA:n²¹ järjestäminä.

¹⁹ North American Versatile Hunting Dog Association. Kokeita, joissa kilpaillaan aina soveltuvuusluokista ylöspäin.

²⁰ American Kennel Klub. Liiton sääntöjen mukaisesti järjestettäviä metsästyskokeita seisoville koirille.

²¹ Weimaraner Club of America. Järjestää kokeita aina paikallisista kansallisiin. Avoimia ainoastaan weimarinseisojille.

Hollannissa rotua harrastetaan aktiivisesti ja rodun määrä on runsas. Näyttelytoiminnan lisäksi metsästys ja metsästykokeet näyttelevät tärkeää osaa. Hollantilaiset käyvät lisäksi useasti metsästyskokeissa Saksassa, Itävallassa ja Belgiassa.

Tanskan kantaa voidaan kuvailla vakiintuneeksi ja omavaraiseksi. Lyhytkarvaisia syntyy vuodessa keskimäärin 7-8 pentuetta. Ensimmäinen pitkäkarvainen pentue syntyi vuonna 2002 ja vuoteen 2008 mennessä pentueita on ollut yhteensä 5 kpl. Tanskalaisissa weimarinseisojissa on useita metsästyskokeissa palkittuja ja koiria käytetään myös käytännön metsästyksessä.

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

4.2.1 Luonne

Weimarinseisoja on monipuolinen ja helposti koulutettava, intohimoinen metsästyskoira. Luonteeltaan terävä²², halukas tarttumaan petoeläimiin ja muuhun riistaan, soveltuu myös vahtikoiraksi olematta aggressiivinen. Rodunomainen vahvahermoisuus kuvastuu mm. weimarinseisojan erinomaisessa taipumuksessa laukauksen jälkeiseen työskentelyyn.

4.2.1.1 Luonnetilanne nykyisessä kannassa

Pääpiirteittäin Suomen weimarinseisojakannan edustajia voidaan luonnehtia tasapainoisiksi ja sosiaalisiksi. Muutamissa näyttelyarvosteluissa on ollut merkintöjä koirien luonteen pidättyväisyydestä (mm. ei ole antanut tuomarin koskea itseensä kehässä), sekä muutamia merkintöjä koirien luonteen aggressiivisuudesta (on murissut tuomarille tai yrittänyt purra tuomaria kehässä).

Rodun edustajat ovat lähes poikkeuksetta riistaviettisiä ja rodulle tyypillinen vahtimisvietti on olemassa suomalaisillakin yksilöillä. Joillakin yksilöillä vahtimisvietti on osoittautunut liian voimakkaaksi. Tällöin koira ei pysty rauhoittumaan, vaan käyttäytyy hermostuneesti ja ylikiihkeästi vieraita ihmisiä kohtaan. Rodun sisällä on havaittu muutamia yksittäisiä paukkuarkuustapauksia.

4.2.1.2 Luonteen testaaminen

Seisojan luonneominaisuuksien ensimmäinen ja tärkein lähtökohta on, ettei ole hyvää metsästyskoiraa ilman hyvää luonnetta. Tavoiteltavan luonteen profiili on rodunomaisen käyttötarkoituksen mukainen.

Luonneominaisuuksien kohdalla tavoitellaan rodunomaisten erityispiirteiden säilyttämistä. Tämä ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa KAER-kokeiden mukaiselle metsästykselle.²³

Weimarinseisojan tulee olla luonteeltaan tasapainoinen, rauhallinen, luoksepäästävä ja hyväntahtoinen. Tärkeää on koiran koulutuskelpoisuus, yhteistyöhalukkuus ja yhteiskuntakelpoisuus. Kaikenlainen arkuus, ylikiihkeys, hermostuneisuus ja aiheeton aggressiivisuus ovat vakavia virheitä. Myös eriasteinen paukkupelko on vakava virhe.

Jalostuksen vastuuhenkilöt seuraavat kokeissa, testeissä ja näyttelyissä rodun esille tulleita ominaisuuksia ja käyttäytymistä, tiedottaen niistä kasvattajia ja harrastajia.

²² Koiralla on kyky reagoida kokemaansa uhkaan

²³ Rouhiainen Jukka, kirjallinen tiedonanto

Suomessa weimarinseisojille ei ole varsinaista omaa luonteentestausmuotoa, kuten rodun kotimaassa Saksassa. Weimarinseisoja onkin kotimaassaan ainoa metsästyskoirarotu, jonka luonneominaisuudet mitataan varta vasten rodulle tarkoitettulla luonnetestillä. Saksassa rodulle tarkoitettussa luonnetestissä testataan koiran käyttäytymistä riistäeläimellä sekä ihmiskontaktissa. Testin läpäiseminen on edellytys jalostukseen pääsulle. Suomen olosuhteissakin samantyyppinen testi, jossa arvioidaan koiran käyttäytyminen riistalla sekä ihmiskontaktissa, toimisi varsin hyödyllisenä informaatiolähteenä jalostusta silmällä pitäen. Suomessa weimarinseisoja on testattu Kennelliiton virallisissa luonnetesteissä. Vuoden 2009 kesäkuuhun mennessä yhteensä 17 weimarinseisojaa oli käynyt luonnetestissä.²⁴ Koiran luonnetta voidaan arvioida myös MH-luonnekuvauksen avulla. Testi kuvaa koiran luonneominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuna.²⁵ MH-luonnekuvaus tuli Suomessa viralliseksi 1.1.2010.

4.2.2 Käyttöominaisuudet

Rotumääritelmän mukainen weimarinseisoja on helposti koulutettavissa oleva intohimoinen metsästäjä. Seisovana lintukoirana (FCI:n ryhmä 7, kanakoirat) se soveltuu pelto- ja metsäkanalinnustukseen. Weimarinseisojan tulee olla kestävä ja tarkka hakija. Haun ei tarvitse olla äärimmäisen nopeaa eikä kiihkeäkään, mutta koirasta tulee kuvastua selkeä riistaintoisuus. Lintu-, pienriista- ja pienpetojahdissa koira sovitaa hakunsa maaston mukaisesti. Saatuaan vainun riistasta, tulee koiran jäädä seisomaan liikahtamatta ja osoittaa riistan sijainti. Koira saa edetä riistalle ja ajaa sen lentoon/liikkeelle ainoastaan ohjaajan käskystä. Riistan ylösajaminen maastosta eli nk. avanssi tarkoittaa, että koira etenee vauhdikkaasti ja röyhkeästi suoraan riistalle, niin että riista karkoittuu ampumaetäisyydeltä. Riistan karkoittua on koiran ehdottomasti pysähdyttävä paikoilleen ja pysyttävä siinä ammuttaessa, ja riistan mahdollisesti pudotessa tai kaatuessa. Tämä on koiran turvallisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Laukauksen jälkeen koira noutaa käskystä riistan halukkaasti ja viivyttelämättä ohjaajalle. Riistan tulee olla luovutettaessa vahingoittumaton. Virheiksi luetaan oma-aloitteinen eteneminen, hidas eteneminen tai täysi etenemättömyys.

Weimarinseisojan vahvuus metsästyskoirana piilee sen monipuolisuudessa. Rodun kotimaassa Saksassa weimarinseisojaa pidetään monipuolisen metsästyskoiran esikuvana. Erinomaisen hajuaistinsa ja tarkkuutensa ansiosta sitä pystytään käyttämään myös mm. vedestä noutavana lintukoirana sekä suurriistaa jäljestävänä ja pysäyttävänä koirana. Se on määrätietoinen ja jälkitarkka, eikä jätä jälkityöskentelyä keskeneräiseksi.

4.2.2.1 Käyttökokeet Suomessa

4.2.2.1.1 Kanakoirien erikoiskokeet (KAER-kokeet)

Kanakoirien erikoiskokeet ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on saada tietoja koirien metsästysominaisuuksista kanakoirien jalostusta varten ja edistää koirien metsästyskäyttöä. Kokeissa kokeillaan koirien haku riistan löytämiseksi ja riistatyö maastossa olevalla villillä riistaeläimellä. Lisäksi kokeillaan koeluokista riippuen nouto, tiedotus, vesityö ja jälkityö. Lisäksi huomiota kiinnitetään koiran luonteeseen sekä toimintaan sen kohdatessa petoeläimiä.

Koeluokkia on kolme:

²⁴ <http://jalostus.kennelliitto.fi>

²⁵ http://www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/MHluonnekuvaus/mh_luonnekuvaus.htm

nuorten luokkaan saa osallistua koira, joka on täyttänyt 9 kk ja enintään 24 kk, eikä ole kilpaillut muissa luokissa

avoimeen luokkaan saa osallistua koira, joka ei ole oikeutettu osallistumaan voittajaluokkaan *voittajaluokkaan* osallistuu koira, joka on saanut 1. palkinnon avoimessa luokassa

Palkitsemisperusteet

Kaikissa luokissa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta ensimmäistä, toista ja kolmatta palkintoa kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

Palkintosijojen vähimmäispistemäärät luokissa ovat seuraavat:

- ensimmäinen palkinto, vähintään 80 pistettä, maksimipisteet 100 pistettä.
- toinen palkinto, vähintään 60 pistettä, voittajaluokassa 70 pistettä.
- kolmas palkinto, vähintään 40 pistettä, voittajaluokassa 60 pistettä.

Tullakseen palkituksi nuorten luokassa koiran on saatava hyväksytty arvosana hausta ja riistatyöstä. Tullakseen palkituksi avoimen luokan ensimmäisellä palkinnolla koiran on saatava hyväksytty arvosana jokaisesta osasuorituksesta.

Tullakseen palkituksi voittajaluokassa koiran on saatava hyväksytty arvosana jokaisesta osasuorituksesta. Lisäksi ensimmäisen palkintosijan edellytyksenä on riistatyön arvosanan oltava vähintään 2.

Koirien arvostelu

Eri rotuihin kuuluvat koirat arvostellaan samojen perusteiden mukaan ottaen huomioon rotukohtaiset eroavat ominaisuudet (esim. spinone ja bracco italiano saavat hakea muista poiketen ravaamalla).

Nuortenluokassa kiinnitetään eniten huomiota koiran synnynnäisistä taipumuksista johtuvaan suorituskykyyn.

Koirien arvostelussa huomioidaan: haku, riistatyö, nouto, vesityö, jälkityö, tiedottaminen ja petoeläin-työskentely.

Koirakohtaisessa pöytäkirjassa tuomari arvioi **hausta**: juoksuvauhdin, päänasennon, tuulenkäytön, maastonpeittävyuden, laajuuden, hakukuvion, yhteistyön, puurtamisen ja metsästyshalun.

Riistatyö tapahtumasta arvioidaan:

seisontaherkkyys, seisonnan kiinteys, seisonnan kesto, eteneminen, paikallistaminen ja käyttäytyminen riistan karkottuessa.

Noutosuorituksessa arvioidaan:

noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu, luovutus ja käyttäytyminen riistan pudotessa.

Tiedotusta arvioitaessa kiinnitetään huomiota:

seisonnasta irtoamiseen, irtoamisaika huomioidaan, ilmentäminen ja yhteydenpito palatessa linnulle.

Lisäksi kirjataan riistakosketukset, seisontojen ja niistä saatujen riistatöiden lukumäärä, tuloksettomat seisonnat, törmäykset, väliinjätöt ja karkotukset.

Merkitään myös ylös, onko riistaa pudotettu ja onko riistana ollut peltokanalintuja/metsäkanalintuja. Lisäksi kirjataan, jos koiran **luonteessa** on huomauttamista esim. se on vihainen muille koirille tai ihmisille, hätyyttää kotieläimiä tai poroja tai on paukkuarka.

Koirien koetulokset ja -kertomukset tallennetaan saksanseisojakerhon tietokantaan, josta jalostusneuvot, kasvattajat ja rodun harrastajat saavat tärkeää tietoa koirien käyttöominaisuuksista²⁶

Taulukko 15 Suomi Metsästyskokeen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

			kerroin	kerroin	kerroin	enimm. pisteet	enimm. pisteet	enimm. pisteet
NUO	AVO	VOI	NUO	AVO	VOI	NUO	AVO	VOI
haku	haku	haku	8	7	6	40	35	30
riistatyö	riistatyö	riistatyö	7	6	5	35	30	25
nouto	nouto	nouto	2	3	2	10	15	10
vesityö	vesityö	vesityö	3	4	2	15	20	10
-	-	jälkityö			2			10
-	-	tiedottaminen			3			15
Yhteensä						100	100	100

Taulukko 16 Suomi Palkintosijojen pistemäärät.

Palkinto	pisteet NUO, AVO, VOI
1. palkinto	NUO, AVO, VOI 80-100
2. palkinto	NUO, AVO 60-80 VOI 70-80
3. palkinto	NUO, AVO 40-60 VOI 60-70

Taulukko 17 A Kaer-kokeet, lyhytkarvaisten weimarinseisojien palkitsemisprosentti NUO-, AVO- ja VOI-luokassa vuodesta 2000 vuoteen 2009.²⁷

Lyhytkarvaiset

Vuosi	Koekäynnit kpl	Kuinka monta eri yksilöä startannut	Koekäynn NUO kpl	NUO palk %	Koekäynn AVO kpl	AVO palk %	Koekäynn VOI kpl	VOI palk %
2000	13	5	-	-	10	60%	3	33%
2001	15	9	4	25%	10	30%	1	0%

²⁶ Heikkinen Pekka / Naumanen Raija, kirjallinen tiedonanto

²⁷ Koiranet jalostustietojärjestelmä

2002	16	9	5	20%	8	50%	3	66%
2003	22	12	7	28%	14	21%	1	0%
2004	24	11	9	11%	10	40%	5	60%
2005	34	18	12	34%	20	45%	2	50%
2006	26	12	4	0%	17	65%	5	60%
2007	32	18	8	37%	15	60%	9	22%
2008	32	12	5	40%	18	56%	9	33%
2009	37	22	18	39%	13	39%	6	67%

Taulukko 17 B Kaer-kokeet, pitkäkarvaisten weimarinseisojien palkitsemisprosentti NUO-, AVO- ja VOI-luokassa vuodesta 2004 vuoteen 2009 (pitkäkarvaisilla ensimmäinen koestartti vuonna 2004).²⁸

Pitkäkarvaiset

Vuosi	Koekäynnit kpl	Kuinka monta eri yksilöä startannut	Koekäynn NUO kpl	NUO palk %	Koekäynn AVO kpl	AVO palk %	Koekäynn VOI kpl	VOI palk %
2004	1	1	1	0%	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	2	1	-	-	2	100%	-	-
2008	10	7	4	0%	6	84%	-	-
2009	9	3	-	-	9	44%	-	-

4.2.2.1.2 Metsästyskoirien jäljestämiskoe (MEJÄ) ja Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskoe (VAHI)²⁹

MEJÄ eli metsästyskoirien jäljestämiskoe on avoin kaikille roduille, ja koemuotoa voidaankin pitää enemmän yhtenä ns. harrastusmuotona. Kokeen tarkoituksena on testata ja arvioida koiran kyky seurata vahingoittuneen riistaeläimen jälkiä. Kokeessa on kaksi luokkaa, avoin- ja voittajaluokka. Jälkien pituus on 900-1400 metriä luokasta riippuen ja verta (naudan tai hirvieläimen) käytetään 1/3 litraa. Aika jäljen verettämisen ja jäljestämisen välillä tulee olla vähintään 12 tuntia AVO-luokassa ja 18 tuntia VOI-luokassa. AVO-luokan jäljellä on kaksi 90 asteen kulmaa, VOI-luokan jäljellä kolme 90 asteen kulmaa ja katkokulma. Koira voi saada kokeesta 1, 2 tai 3-tuloksen. Koemuodosta koira voi saavuttaa jäljestämivalion FIN JVA arvon (3 x VOI1-tulos).

VAHI, eli vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskoe on avoin kaikille roduille. Ohjaajalla tulee olla voimassa oleva metsästyskortti ja hyväksytty suoritettu, voimassa oleva ampumakoe. Kokeen tarkoituksena on selvittää koiran ja ohjaajan kyky seurata vahingoittuneen riistaeläimen jälkiä, myös ohjaajan tekeminen vaikuttaa lopputulokseen. Kokeessa on yksi 'luokka', jossa n. 2 km pituiselle jäljelle käytetään 1/3 litraa verta. Jäljen ikä on vähintään 18 tuntia. Jäljellä on neljä kulmaa, joista kaksi kulmaa katkokulmia. Koejäljen loppuosion ohjaaja kulkee koiransa kanssa ilman tuomaria. Koira voi saada kokeesta joko Hyväksytyn tai Hylätyn tuloksen. Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeessa koiralla on mahdollisuus saavuttaa käyttövalion, FIN KVA-J, arvo. FIN KVA-J arvoon vaaditaan, että koira on saavuttanut kaksi hyväksyttyä tulosta vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeesta ja yhden hyväksytyn tuloksen hirvikoirien jäljestämiskokeesta. Hirvikoirien jäljestämiskokeeseen saavat muutkin kuin hirvikoirarodut osallistua, kun ne ovat saavuttaneet yhden hyväksytyn tuloksen vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeesta. Kun ohjaaja ja koira ovat saaneet 2 x hyväksytyn tuloksen VAHI-kokeesta, ei

²⁸ Koiranet jalostustietojärjestelmä

²⁹ Jouni Vestu, haastattelu

koirakolla ole tämän jälkeen enää osallistumisoikeutta. Osallistumalla VAHI-kokeeseen ohjaaja antaa 'hyväksynnän' ja lupauksen, että on koiransa kanssa viranomaisten käytettävissä. VAHI-koetta voidaan kutsua ohjaajan ja koiran taipumuskokeeksi. Kokeet ovat yleisiä kokeita eikä koemuodossa järjestetä erillisiä kilpailuja. Kennelliiton koe- ja kilpailutoimikunta vastaa kokeista.

MEJÄ- ja VAHI-kokeet ovat weimarinseisojalle yksi tapa testata koiran taipumuksia ja monipuolisuutta, lisäksi ne antavat myös monipuolisuutta koevalikoimaan. Toivottavaa kuitenkin on, että KAER-kokeissa vaadittavat osa-alueet olisivat huolellisesti koulutettu koiralle ennen tätä ja että koiralla olisi metsästetty kanalintuja. Tällä hetkellä MEJÄ-kokeisiin on osallistunut viisi weimarinseisojaa, joista kolme on palkittu ja yksi saavuttanut jäljestämisvalion FIN JVA -arvon.³⁰

4.2.2.2 Käyttökokeet Saksassa

Saksassa weimarinseisojien metsästysominaisuuksia testataan monilla erilaisilla kokeilla. Jalostukseen hyväksyminen edellyttää nuorten koirien syysjalostuskokeen (HZP) tai vaihtoehtoisesti Metsästyskäyttökoiraliiton³¹ täyskäyttökokeen (VGP) suorittamista edellytetyillä pistemäärillä. Tämän lisäksi koiran tulee täyttää myös muut vaadittavat jalostusvaatimukset (ks. kohta 4.1.3).

Jotta jalostuskoiran ominaisuudet pystyttäisiin kartoittamaan mahdollisimman monipuolisesti, todistus seuraavista testeistä on erittäin suotavaa: Härtenachweis eli HN (kovuuden toteaminen), Bringtreueprüfung eli Btr (oma-aloitteinen nouto), Verlorenbringen eli Vbr (hakunouto), Lautnachweis eli "äänekkyyden todistus" ja Schweißprüfung (verijälkikoe).

4.2.2.2.1 Herbstzuchtprüfung eli HZP (Nuorten koirien syysjalostuskoe)³²

Herbstzuchtprüfung (HZP) on nuorten koirien syysjalostuskoe, jonka tarkoituksena on testata nuoren koiran luontaisia metsästystaipumuksia, sen hetkistä koulutustasoa, sekä arvioida kyseisen yksilön soveltuvuus monipuoliseksi metsästyskoiraksi. Koe on kaikille seisojille yhteinen ja siihen voivat osallistua edellisenä vuonna syntyneet ja sitä edellisen vuoden lokakuun alun ja joulukuun lopun välillä syntyneet koirat (1.10.-31.12). Kokeeseen saa samalla koiralla osallistua ainoastaan kaksi kertaa.

HZP -koe koostuu useammasta osasuorituksesta, jotka jaetaan taipumus- ja koulutusosioihin. Kustakin osasuorituksesta annetaan arvosana. Kokonaisarvosanaa laskettaessa osasuorituksista saadut arvosanat kerrotaan taulukossa 18 olevilla kertoimilla.

³⁰ Suomen kennelliitto KoiraNet -jalostustietojärjestelmä

³¹ Jagdgebrauchshundverband e.V. (JGHV) / Saksa = metsästyskäyttökoirien kattojärjestö vuodesta 1899

³² Ordnung für Verbandszuchtprüfungen, s. 15-31 & Suoma Saji, kirjallinen tiedonanto

kuva: Miranda Forssell

Taulukko 18 HZP -kokeen osasuoritukset ja niiden kertoimet

	nr.	osasuoritus	kerroin
taipumusosiot	1.	Rusakon jälki	3
	2.	Nenän käyttö	3
	3.	Haku	2
	4.	Seisonta	2
	5.	Ohjattavuus	2
	6.	Työskentelyilo	1
	7.	Vesityö	
koulutusosiot	a)	piilotetun sorsan nouto peitteisessä vedessä	1
	b)	sorsan jäljitys peitteisessä vedessä	3
	8.	Nouto	
	a)	riistatyö linnulle sisältäen noudon	1
	b)	piilotetun linnun nouto	1
	c)	linnun laahausjälki ja nouto	1
	9.	Laahausjälki (jänis/kani)	1
	10.	Noudon kantamistapa	
	a)	jänis	1
	b)	sorsa	1
	c)	kanalintu	1
11.	Tottelevaisuus	1	

Edellisten lisäksi HZP-kokeen yhteydessä annetaan arvio koiran ajotaipumuksesta, testataan laukaisuvarmuus maalla ja vedessä sekä todetaan koiran luonteenlaatu ja mahdolliset puutteet ruumiin rakenteessa.

Jalostuvaatimukset täyttääkseen weimarinseisojan tulee HZP -kokeesta saavuttaa vähintään 6 pistettä hausta sekä kummastakin vesityöosuudesta.

4.2.2.2.2 Verbandsgebrauchsprüfung eli VGP (Metsästyskäyttökoiraliiton täyskäyttökoe)³³

Verbandsgebrauchsprüfung eli VGP on Metsästyskäyttökoiraliiton täyskäyttökoe, jonka tarkoituksena on testata metsästyskoiran monipuolisuutta metsästyksen eri osa-alueilla. Toisin kuin HZP-kokeessa, missä testataan koiran luontaisia taipumuksia, VGP -kokeessa testataan koiran metsästyksellistä suorituskkyä eri osa-alueilla. Koetta voidaankin tästä syystä luonnehtia metsästyskoirien ns. yliopistotutkinnoksi (Meisterprüfung der Jagdhunde).

Koe on kaikille seisojille yhteinen ja se suoritetaan vähintään kaksipäiväisenä. Kokeeseen saavat osallistua HZP-kokeen suorittaneet. Kokeeseen saa samalla koiralla osallistua ainoastaan kaksi kertaa. Ensikertalaisen koiran ohjaajan tulee osallistua vähintään kerran VGP-kokeeseen katsojana ennen kuin hän itse saa ohjata koiraa ko. kokeessa. Kokeen arvostelun suorittaa useammasta tuomarista koostuva tuomariryhmä, joka arvioi kunkin koiran suoriutumisen seuraavista osa-alueista: metsätyö, vesityö, peltotyö ja tottelevaisuus. Kokeen läpäisseet koirat palkitaan 1., 2. tai 3. palkinnolla. Koira saa jokaisesta osasuorituksesta taulukossa 19 kuvailun arvioinnin ja pisteet.

Taulukko 19 VGP osasuoritusten arviointi ja pisteet

arviointi	pistemäärä
erinomainen (hervorragend)	= 4h
erittäin hyvä (sehr gut)	= 4
hyvä (gut)	= 3
riittävä (genügend)	= 2
puutteellinen (mangelhaft)	= 1
riittämätön (ungenügend)	= 0

Arvosana ”erinomainen” annetaan ainoastaan, jos koira on tehnyt erinomaisen suorituksen vaikeissa olosuhteissa. Arvosanaa ”erinomainen” ei anneta jälkityö-, nouto- ja tottelevaisuusosasuorituksista.

Taulukoista 20, 21, 22 ja 23 on lueteltuna kokeen eri osa-alueet ja niihin liittyvät osasuoritukset sekä osasuoritusten kertoimet.

Taulukko 20 Metsätyö, sen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

I Metsätyö		
nr.	osasuoritus	kerroin
1.	Verijäljen ajaminen kytkettynä	
	-yön yli ollut jälki	8
	-päiväjälki	5
	Ilmoitus kuolleen sorkkaeläimen löydöstä haukkumalla (lisä)	4
	Tiedotus kuolleen sorkkaeläimen löydöstä (lisä)	3
2.	Ketun nouto esteen yli	3
3.	Laahausjälki ketulla	5
4.	Ketun nouto jäljeltä	2
5.	Laahausjälki jäniksellä tai kanilla	4
6.	Jäniksen / kanin nouto jäljeltä	2
7.	Karkottava haku (riistan liikkeelle ajaminen tiheässä risukossa)	4
8.	Tiheikköhaku (tarkka tiheän alueen haku, mahdollinen seisonta ja riistatyö)	3

³³ Ordnung für Verbandsgebrauchsprüfungen & Suoma Saija, kirjallinen tiedonanto

Taulukko 21 Vesityö, sen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

II Vesityö		
nr.	osasuoritus	kerroin
1.	Haku peitteisessä vedessä ilman piilotettua sorsaa	3
2.	Laukaisuvarmuus (todetaan, ei pisteytystä)	
3.	Piilotetun sorsan nouto peitteisessä vedessä	3
4.	Karkottava jälkityö sorsalla peitteisessä vedessä	3
5.	Sorsan nouto	2

Taulukko 22 Peltotyö, sen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

III Peltotyö		
nr.	osasuoritus	kerroin
1.	Nenän käyttö	6
2.	Haku	4
3.	Seisonta	4
4.	Metsästystyyli / riistan käsittely	3
5.	Linnun hakunouto	
a) I	Nouto riistatyon yhteydessä tai	4
a) II	Laahausjälki linnulla	3
b) I	Ammutun linnun nouto (koira ei saa nähdä pudotusta) tai	3
b) II	Piilotetun linnun nouto	3
6.	Linnun nouto	2

Taulukko 23 Tottelevaisuus, sen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

IV Tottelevaisuus		
nr.	osasuoritus	kerroin
1.	Yleinen käyttäytyminen - tottelevaisuus	3
2.	Käyttäytyminen passipaikalla	2
3.	Seuraaminen kytkettynä	1
4.	Seuraaminen vapaana	2
5.	Paikallamakuu (metsästyksellinen)	2
6.	Käyttäytyminen nähdessä linnun (pysähdyttävä ilman käskyä)	2
7.	Käyttäytyminen nähdessä jäniksen (pysähdyttävä käskystä)	3
8.	Käyttäytyminen ammuttaessa	2

Koiran on saavutettava kaikista neljästä osa-alueesta tietyt vähimmäispistemäärät aina tiettyä palkintosijaa kohden. Lähes kaikissa suorituksissa koira saa käskeä vain kerran tai ei ollenkaan. Jalostusvaatimukset täyttääkseen tulee weimarinseisojan saavuttaa hausta ja kahdesta vesityöosuudesta (poislukien pelkkä nouto) vähintään arvosana ”gut” (3).

4.2.2.2.3 Jalostuskoirilta toivottavat lisänäytöt

-Härtenachweis eli HN (kovuuden toteaminen)

Härtenachweis Hn eli kovuuden toteaminen voidaan tehdä esimerkiksi koekäynnin yhteydessä tai muutoin metsästyksellisessä tilanteessa, jossa on silminnäkiöitä. Koiran tulee osoittaa kovuutta pienpedolla saattamalla se toiminnallaan hengiltä. Todistus anotaan Metsästyskäyttökoirayhdistyksestä.

-Bringtreueprüfung eli Btr (oma-aloitteinen nouto)

Bringtreueprüfung, Btr, eli oma-aloitteinen nouto, jossa maastoon viedään pari tuntia ennen kokeen alkua kettu/kettuja vähintään 200 metrin päähän koiran lähetyspaikasta. Koiraa ei saa viedä ihmisen kulkemalle jäljelle, vaan koira lähetetään ns. puhtaalta alueelta. Koiran tulee noutaa piilotettu kettu/ketut omatoimisesti, ilman käskyä maastosta ja luovuttaa se/ne ohjaajalleen.³⁴

-Verlorenbringen eli Vbr (hakunouto)

Verlorenbringen, Vbr, eli hakunouto voidaan todeta ainoastaan metsästystapahtuman yhteydessä. Koiran tulee seurata haavoittunutta jänistä tai kettua vähintään 300 metriä ja tuoda se ohjaajalle.

-Lautnachweis eli "äänekkyyks todistus"

Lautnachweis eli ns. äänekkyyks todistus on erillisellä maastokäynnillä tai kokeen yhteydessä osoitetusta haukkuen ajamisesta kirjoitettu todistus. Arvosana "Sichtlaut" tarkoittaa: koiralla on näköyhteys riistaan ja se ajaa sitä äänekkäästi. Arvosana "Spurlaut" tarkoittaa: koira on jalkeilla olevan riistan jäljillä ja ajaa jälkeä äänekkäästi. Arvosana "Stumm" tarkoittaa mykkää eli äänettä ajavaa koiraa, mikä ei ole toivottua. Arvosana "Waidlaut" tarkoittaa ylikiihkeyteen liittyvää, maastossa siellä täällä haukkumista tai haukahtelua ja katsotaan perusteettomaksi.

-Schweißprüfung (verijälkikoe)

Schweißprüfung eli verijälkikoe, jossa testataan koiran kykyä seurata haavoittuneen riistaeläimen jälkeä. Jäljen pituus kokeessa on vähintään 1000 metriä, jäljen ikä luokasta riippuen 20h tai 40h.³⁵ Jäljen loppuun laitetaan riistaeläin eli kaato merkiksi siitä, että jälki on päättynyt.

4.2.2.3 Käyttökokeet Ruotsissa

4.2.2.3.1 Jaktprov (metsästyskoe eli kanakoirien erikoiskoe)

Metsästyskokeiden tarkoituksena on arvioida koirien hakua riistan löytämiseksi sekä kykyä käsitellä riistaa. Koirien sosiaalisuuden toteaminen näyttelee tärkeää osaa, sillä koirat hakevat lähes poikkeuksetta parihakuna³⁶ tai aluehakuna³⁷ (ainoastaan metsäkokeissa koirat hakevat yksittäin).

Jokaisessa koeluokassa testataan nouto (apport), vesityö ja jälkityö (eftersöksgrenar; vatten / släp spår). Lisäksi voittajaluokassa suoritetaan ns. hakunouto (apporteringsruta), jossa koira hakee osoitetun alueen ja ja palauttaa ohjaajalleen alueelta löytyneet riistaeläimet.

Koeluokkia on 3:

- Unghundsklass (UKL) eli nuorten luokka, johon saa osallistua 9 kk täyttänyt koira, tai koira joka ei ole vielä täyttänyt 24 kk.

³⁴ Suomaa Saija, kirjallinen tiedonanto

³⁵ Ordnung für Verbandsschweißprüfungen (VSwPO), s. 5-6

³⁶ Kaksi koiraa hakee samaa aluetta samanaikaisesti

³⁷ Kaksi koiraa hakee samanaikaisesti, mutta kumpikin omaa aluettaan.

- Öppenklass (ÖKL) eli avoin luokka, johon saa osallistua 9 kk täyttänyt koira ja koira joka on saavuttanut aikaisemmin korkeintaan avoimen luokan 1 palkinnon (saavutettu Ruotsin metsästyskoesääntöjen mukaisesti / Ruotsin kennelliiton hyväksymien ulkomaisten koesääntöjen mukaisesti).
- Elitklass (EKL) eli voittajaluokka, johon saa osallistua 1. palkinnon avoimessa luokassa saavuttanut koira.

Palkitsemisperusteet

Ennen metsästyskokeeseen osallistumista tulee koiralla olla hyväksytysti suoritettuna vesi- ja jälkityökoe sekä voittajaluokassa edellisten lisäksi hakunouto. Itse metsästyskokeessa (pelto-, metsä-, tai tunturikoe) arvostellaan koiran haku ja riistatyö sekä noutosuoritus.

Jokaisesta osa-suorituksesta annetaan pisteet seuraavasti: 0 tai 4 - 10.

Alin hyväksytyt pistemäärä on 4. Koira, jonka tuomari katsoo ansaitsevan alimman arvosanan (4 pistettä) maastotyöskentelystä (haku/seisonta/riistatyö), saa avoimessa ja voittajaluokassa hakuaikaa vähintään 30 minuuttia.

Koira, jonka tuomari katsoo ansaitsevan arvosanan 7 tai tai enemmän maastotyöskentelystä saa hakuaikaa vähintään 60 minuuttia.

Koira joka ei päivän aikana saa riistakosketusta, saa merkinnän koekertomukseen "ej för fågel" (eff) eli ei riistakosketusta linnulle. Mikäli tuomari katsoo koiran toiminnan ansiokkaaksi, voidaan koiralle jakaa hederspris (HP) eli kunniapalkinto.

Saavuttaakseen Ruotsin käyttövalion arvon, tulee koiralla olla kaksi VOI-luokan tulosta, joko pelto- tai metsäkanalinnuilla käydyistä metsästyskokeista.

Koirien arvostelu

Weimarinseisojat arvostellaan bretonien, stabyhounien, bracco italianojen ja spinoneiden kanssa samojen koesääntöjen mukaan. Säännöistä löytyy rotukohtaisia eroavaisuuksia. Kokeen tulee kaikilta osin muistuttaa mahdollisimman pitkälle oikeaa metsästystilannetta.

Nuortenluokassa kiinnitetään huomiota eniten koiran synnynnäisiin taipumuksiin ja arvioidaan nuorten koirien työskentely- ja metsästysintoa. Riistatyössä ei pudoteta lintua, vaan ammutaan ilmaan.

Avoimessa ja voittajaluokassa pyritään metsästyksellisessä tilanteessa³⁸ pudottamaan koiralle. Koiralla tulee olla päivän aikana vähintään 2 riistatyötä, jotta sille voidaan antaa maastotyöskentelystä arvosana 8 tai enemmän.

Maastotyöskentelyssä arvioidaan koiran kyky löytää ja käsitellä riistaa. Tuomari arvioi koiran juoksuvauhdin, tuulenkäytön, maaston peitävyyden, haun laajuuden ja kuvioinnin, yhteistyön, puurtamisen ja metsästyshalukkuuden. Tiedottaminen luetaan koiralle ansioksi. Maastotyöskentelyä arvosteltaessa painotetaan koiran kykyä löytää riistaa ja seisoa sille. Riistatyössä arvioidaan seisonnan kesto, eteneminen, paikallistaminen ja koiran käyttäytyminen riistan karkottuessa. Kun toinen parihaussa olevista koirista ottaa seisonnan, kytketään hakupari. Hakuparinsa seisonnan ryöstäminen luetaan virheeksi ja johtaa kyseisen koiran osalta kokeen keskeyttämiseen (AVO- ja VOI-luokassa).

³⁸ metsästykselliseksi tilanteeksi katsotaan tilanne, jossa lintu on siivittäessään sopivan ampumaetäisyyden päässä

Maastotyöskentelyn yhteydessä suoritetaan nouto. **Nouto** suoritetaan joko kylmällä linnulla tai koiran riistatyöstä pudotetulla linnulla. Noutosuorituksessa arvioidaan koiran käyttäytyminen riistan pudotessa, noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu ja luovutus.

Vesityössä arvostellaan koiran käyttäytyminen ammuttaessa (ei NUO -luokassa) ja riistan pudotessa, veteenmenohalukkuus ja työskentelyinto, nenän käyttö, kantaminen, pureskelu ja luovutus.

Jälkityössä arvostellaan koiran jäljestämiskyky ja -halukkuus, nenän käyttö, kantaminen, pureskelu ja luovutus.

Hakunoudossa (vain VOI-luokka) arvostellaan koiran kyky ja halukkuus löytää osoitetulta alueelta kätkeyt riistaeläimet ja noutaa ne ohjaajalleen. Arvostelussa huomioidaan yhteistyö, ohjattavuus, maaston peittävyys, kantaminen, pureskelu ja luovutus.

Taulukko 24 Metsästyskokeen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

		kerroin	kerroin	enimm. pisteet	enimm. pisteet
NUO, AVO	VOI	NUO, AVO	VOI	NUO, AVO	VOI
1. Maastotyöskentely	1. Maastotyöskentely	10	10	100	100
2. Nouto maastotyöskentelyn yht.	2. Nouto maastotyöskentelyn yht.	2	2	20	20
3. Vesityö	3. Vesityö	5	5	50	50
4. Jälkityö	4. Jälkityö	3	3	30	30
	5. Hakunouto		3		30
Yhteensä				200	230

Taulukko 25 Palkintosijojen pistemäärät.

Palkinto	pisteet NUO, AVO	pisteet VOI	saavutettu pistemäärä maastotyöstä
1. palkinto	160	184	7
2. palkinto	120	138	5
3. palkinto	80	92	4

Taulukko 26 Ruotsin Kaer-kokeet, lyhyt- ja pitkäkarvaisten weimarinseisojien palkitsemisprosentti vuodesta 2001 vuoteen 2008.³⁹

Vuosi	Koe käynnit yht	NUO kpl	NUO palk %	AVO kpl	AVO palk %	VOI kpl	VOI palk %
2001	64	9	11,11%	38	26,3%	15	73,33%
2002	98	23	13,04%	72	15,28%	3	33,33%
2003	126	35	34,29%	84	25%	7	0%
2004	114	21	14,29%	70	27,14%	23	26,1%
Vuosi	Koe käynnit yht	Palkittu kpl	Palk %				
2005	114	48	42%				
2006	222	67	30%				
2007	198	36	18%				
2008	258	67	26%				

4.2.2.3.2 Viltspårsprov (metsästyskoirien jäljestämiskoe eli verijälkikoe)

Kokeen tarkoituksena on selvittää koiran kyky seurata haavoitetun riistaeläimen jälkiä. Ruotsissa on kaksi kilpailuluokkaa, anlagsklass eli alokasluokka ja öppen klass eli avoinluokka. Alokasluokasta koira siirtyy GK (hyväksytyt) tuloksella avoimeen luokkaan, jossa saavutettuaan 3 AVO1 -palkintoa, myönnetään sille jälkivalion arvo SVCH.

Ruotsissa metsästyskoirien jäljestämiskokeisiin osallistuu vuosittain kymmeniä weimarinseisojia.

4.2.2.4 Käyttökokeet Norjassa

Norjassa kanakoirien metsästysominaisuuksia testataan pelto-, tunturi- ja metsäkokeissa. Myös Cup- ja Derby- tyyppiset kilpailut kuuluvat koevalikoimaan. Weimarinseisajat ja muut seisotarodot osallistuvat yhteisiin kokeisiin ja näin ollen ne arvostellaan muiden seisojien kanssa samojen koesääntöjen mukaan.

Koeluokissa testataan maastotyöskentelyn (ks. kohdat 4.2.2.1 ja 4.2.2.3) lisäksi nouto (apport), vesityö (vannarbeid), jälkityö (spararbeid, koskee AVO-luokkaa) ja hakunouto (søksapport), jossa koira hakee osoitetun alueen ja ja palauttaa ohjaajalleen alueelta löytyneet riistaeläimet.

Pelto- ja tunturikokeissa koeluokkia on 3:

- Unghundklasse (UK) eli nuorten luokka, johon saa osallistua koira joka ei ole vielä täyttänyt 24 kk.
- Åpenklasse (AK) eli avoin luokka, johon saa osallistua koira, joka on täyttänyt 24 kk.
- Vinnerklasse (VK) eli voittajaluokka, johon saa osallistua 1. palkinnon avoimessa luokassa saavuttanut koira (tulos saavutettu samana koekautena tai sitä edeltävien kahden vuoden sisällä). Koiran pitää olla vähintään 24 kk vanha. Voittajaluokan järjestäminen edellyttää

³⁹ Vuodet 2001-2004; <http://hem2.passagen.se/weimar/>; Resultat vid jaktprov (fält, skog eller fjäll) i rasklubbens eller specialklubbens regi. Vuodet 2005-2008; Avelsråd i Svenska Weimaranerklubben, kirjallinen tiedonanto; Antal starter av weimaraner på jaktprov arrangerande av SWeiK

riittävää määrää osallistujia. Voittajaluokan kokeita järjestetään usein omina kokonaisuuksinaan, vaihdellen 1 päivän kestoista 3 päivän kestoisiin kokeisiin.

Metsäkokeissa koeluokkia on 1:

- - Åpenklasse (AK) eli avoin luokka, johon saa osallistua koira, joka on täyttänyt 24 kk.

Palkitsemisperusteet

NUO- ja AVO-luokissa jaetaan 1., 2., 3., tai 0-palkinto koirien suoritusten perusteella. Tullakseen palkituksi 1. palkinnolla, on koiralla oltava vähintään 60 minuuttia hakuaikaa. 1. palkinnon ehtona avoimessa luokassa on myös pystyttävä toteamaan koiran noutohalukkuus ja -kyky (esitettävä erillinen noutotodistus tai suoritettava nouto kokeen yhteydessä). 1. palkinnon ansainnut koira luokitellaan erinomaiseksi metsästyskoiraksi. 2. palkinnon ansainnut koira luokitellaan erittäin hyväksi, ja 3. palkinnon ansainnut hyväksi metsästyskoiraksi.

VOI -luokka edellyttää koiralta kaikilta osin korkeatasoisia suorituksia. Tuomari voi koirien suoritustason perusteella jakaa 1.-6. palkinnon tai 0.-palkinnon.

Tullakseen Norjan käyttövalioksi, tulee koiran kerätä pisteitä NUO-VOI luokista Norjan kennelliiton asettamien kanakoirien koesääntöjen mukaisesti.

4.3 Terveys

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet; HD eli lonkkaniveldysplasia

Weimarinseisojan toistaiseksi voimassa olevassa PEVISA-ohjelmassa on määrätty, että rekisteröitävien pentujen vanhemmilla tulee olla virallinen lonkkakuvauslausunto. Tällä hetkellä rodulla ei ole määrättyä raja-arvoa. Lonkkien osalta PEVISA:an on tulossa muutos, joka astuu voimaan 1.7.2010 alkaen. Lonkkakuvausajan raja-arvoksi tulee C. Toivottavaa on toki jatkossakin suosia mahdollisimman pitkälle tervelonkkaisten koirien käyttöä, joiden lonkkatulokset on A tai B.

Taudin kuvaus

HD (hip dysplasia) eli lonkkanivelen kehityshäiriö

HD (hip dysplasia) eli lonkkanivelen kehityshäiriö on etupäässä suurikokoisilla koiraroduilla esiintyvä, polygeenisesti periytyvä ongelma, joka vaikea-asteisena saattaa merkittävästi vaikeuttaa koiran liikkumista ja aiheuttaa suuria kipuja. Lonkkanivelen kehityshäiriöön vaikuttavat perinnöllisyyden lisäksi myös koiran kasvuympäristö, ruokinta, liikunnan määrä ja kasvunopeus. Kansainvälisen Koiranjalostusliiton (Federation Cynologique International) eli FCI:n suosittelema asteikko jakaa lonkat viiteen luokkaan, ABCDE. Asteet A ja B ovat terveitä, C -asteessa on lieviä muutoksia lonkkanivelessä, D- ja E -asteissa on lonkkanivelissä havaittavissa suurempia muutoksia jotka aiheuttavat varsinkin iän lisääntyessä lisääntyviä kipuja ja ontumista. Yleisesti ottaen lonkkanivelen kehityshäiriön aiheuttama kipu jatkuu koko koiran elämän ajan.

Rodun tilanne Suomessa lonkkanivelen kehityshäiriön suhteen on huonompi kuin rodun kotimaassa Saksassa (ks. taulukko 28 ja taulukko 31). Lonkkakuvaustilastosta vuosilta 1995-2009 (taulukko 27 ja 28) on selkeästi nähtävissä lonkkaniveldysplasian määrän kasvaminen rodussa. Jotta tautia voitaisiin seurata tuloksellisemmin ja tähän ongelmaan voitaisiin puuttua ajoissa, tarvitaan enemmän tutkimuksia. Tärkeäksi tavoitteeksi voidaankin asettaa, että yhä suurempi joukko rekisteröidyistä koirista lonkkakuvattaisiin.

Taulukko 27 Suomen lonkkakuvaustilasto 1995-2009

Vuosi	kuvatut lkm	A	B	C	D	E	Lonkkavika % (C-E)
1995	3	1	2	-	-	-	0%
1996	1	1	-	-	-	-	0%
1997	3	2	1	-	-	-	0%
1998	4	1	1	2	-	-	50%
1999	5	4	1	-	-	-	0%
2000	5	-	3	2	-	-	40%
2001	6	4	1	1	-	-	16,7%
2002	5	3	1	1	-	-	20%
2003	9	5	1	2	1	-	33,3%
2004	9	3	3	2	1	-	33,3%
2005	10	4	3	3	-	-	30%
2006	14	4	4	6	-	-	42,9%
2007	14	5	7	1	1	-	14,3%
2008	18	9	6	2	1	1	22,2%
2009	16	5	6	5	-	-	31%

Taulukko 28 Yhteenveto Suomen lonkkakuvaustuloksista viiden vuoden jaksoittain

Vuodet	kuvatut yht.	A	B	C	D	E	Lonkkavika % (C-E)
1995-1999	16	9	5	2	-	-	12,5%
2000-2004	34	15	9	8	2	-	29,4%
2005-2009	72	27	26	17	2	1	28,1%

Alla olevasta taulukosta (taulukko 29) on selkeästi nähtävissä, että muutamat koirat ovat periyttäneet lonkkaniveldysplasiaa. Alla oleva lonkkaindeksi on laskettu kaavalla, joka huomioi ainoastaan jälkeläisiä tuottaneen koiran kuvattujen jälkeläisten lonkkakuvaustulokset. Mitä suurempi indeksiluku, sitä huonommat ovat kyseisen koiran jälkeläisten lonkat. Valitettavasti kuvattujen jälkeläisten osuus koiran koko jälkeläismäärästä ei vaikuta tulokseen.

Taulukko 29 Eniten käytettyjen urosten ja narttujen jälkeläisten lonkkakuvausindeksi

Uros	rek.nro	Jälk. kpl	A	B	C	D	E	Terveitä %	Kuvattuja	Kuvaus %	Indeksi
Scuba's Ferintosh Malt	FIN30009/01A	24	1	-	1	-	-	50%	2	8,33%	1,50
Xelmer vom Reinhardswald	FIN33094/98A	19	3	2	3	2	-	50%	10	52,63%	1,90
Boss v.h. Molehout	FIN47143/03A	16	-	1	2	-	-	33,33%	3	18,75%	2,33
Mimmatrix Elof	FIN38479/04B	14	-	-	-	-	-	-	0	0%	-
Nobiskrug Whtevr Willbe Willbe	S58428/2004	11	1	1	2	-	-	50%	4	36,36%	1,75
Welmer's Eppu	FIN15216/00B	11	1	2	2	1	-	50%	6	54,55%	2,00
Cid von der Totenalb	STBW443/98	10	5	1	-	-	-	100%	6	60%	0,17
Graenit's Raidin The Fridge	FIN36866/99A	10	3	1	1	-	-	80%	5	50%	0,80
Mimmatrix Franke till Sinclair's	FIN52383/06A	10	-	-	1	-	-	0%	1	10%	3,00
Mimmatrix Horst	FIN44465/02	9	2	-	-	-	-	100%	2	22,22%	0,00
Waldgemein Keiran	FIN22639/04	9	3	4	-	-	-	100%	7	77,78%	0,57

Narttu	Rek.nro	Jälk. kpl	A	B	C	D	E	Terveitä %	Kuvattuja	Kuvaus %	Indeksi
Welmer's Elo	FIN15224/00 A	21	3	2	3	-	-	62,5%	8	38,10%	1,38
Woodsman's Starlet	FIN38797/01A	20	1	2	2	1	-	50%	6	30%	2,00
Sinclair's Legacy Xenia	FIN29457/95B	16	3	2	4	2	-	45,45%	11	68,75%	2,00
Sinclair's Legacy Louise	FIN12213/99B	15	-	2	1	-	-	66,67%	3	20%	1,67
Garbus Miss Marple	FIN10314/04A	14	4	3	-	-	-	100%	7	50%	0,43
Gray Ghost Gertrud	FIN27207/06B	11	-	-	-	-	-	-	0	0%	-
Gray Ghost Regina	FIN15792/98A	10	5	1	-	-	-	100%	6	60%	0,17
Sinclair's Legacy Mercedes	FIN32078/02B	9	-	-	-	-	-	-	0	0%	-
Wayfarer's Almost Angel	FIN32741/02A	9	2	-	-	-	-	100%	2	22,22%	0,00
Gray Ghost Ally	FIN35366/00C	9	3	4	-	-	-	100%	7	77,78%	0,57
Wayfarer's Behind Blueyes	FIN50807/04B	9	-	-	-	-	-	-	0	0%	-
Toro's Cazador Caballo	FIN21822/98A	9	1	1	1	-	1	50%	4	44,44%	2,25

Indeksi on laskettu seuraavasti: $(A*0 + B*1 + C*3 + D*4 + E*5)/(A + B + C + D)$

Huomioi kuvattujen pentujen osuus.

4.3.1.1 HD eli lonkkaniveldysplasia muissa maissa

Saksa

Alla olevista taulukoista (taulukko 30 ja 31) on nähtävissä, että viimeisen 14 vuoden aikana saksalaisten weimarinseisojien lonkkavikaprosentti on lähes puoliintunut ja näin ollen taudin osalta Saksassa ollaan menossa selkeästi parempaan suuntaan kuin Suomessa.

Taulukko 30 Saksan lonkkakuvaustilasto 2000-2008

Vuosi	kuvatut lkm	A1	A2	B1	B2	C1	C2	D1	D2	E1	E2	Lonkkavika % (C1-E2)
2000	198	20	49	71	25	16	14	2	1	0	0	16,7%
2001	156	19	53	45	13	14	8	2	2	0	0	16,7%
2002	215	23	67	64	31	19	4	6	0	1	0	14%
2003	205	42	60	62	18	13	4	2	4	0	0	11,2%
2004	230	40	68	77	20	13	8	2	2	0	0	10,9%
2005	188	37	60	43	20	20	6	1	1	0	0	15%
2006	204	38	62	57	19	12	9	4	1	2	0	14%
2007	233	57	75	66	16	10	3	4	1	1	0	8%
2008	181	60	50	46	14	7	4	0	0	0	0	6%

Taulukko 31 Yhteenvedo Saksan lonkkakuvaustuloksista viiden vuoden jaksoissa

Vuodet	kuvatut yht.	A1	A2	B1	B2	C1	C2	D1	D2	E1	E2	Lonkkavika % (C1-E2)
1995-1999	820	70	186	314	102	75	40	22	7	3	1	18,04%
2000-2004	1004	144	297	319	107	75	38	14	9	1	0	13,65%
2005- 2008	806	192	247	212	69	49	22	9	3	3	0	10,75%

Ruotsi

Ruotsin osalta voidaan alla olevista taulukoista (taulukko 32 ja 33) nähdä, että lonkkavikaprosentti on viimeisen 14 vuoden aikana ollut laskusuuntainen.

Taulukko 32 Ruotsi; vuosina 2000-2008 rekisteröityjen yksilöiden lonkkakuvaustilasto⁴⁰

Rekisteröinti vuosi	kuvatut lkm	A	B	C	D	E	Lonkkavika % (C-E)
2000	52	26	15	7	3	-	19,23%
2001	44	17	17	4	3	1	18,18%
2002	73	48	18	2	6	-	10,96%
2003	42	24	11	5	2	-	16,67%
2004	15	10	3	2	-	-	13,33%
2005	57	39	15	3	-	-	5,3%
2006	36	26	6	4	-	-	11,1%
2007	54	38	9	4	3	-	13%
2008	24	15	7	2	-	-	8,3%

ua = utan anmärkning, vanhan arvosteluasteikon mukaan A ja B lonkkaiset

Taulukko 33 Yhteenveto Ruotsin lonkkakuvaustilastoista periodeina

Rekisteröinti vuodet	kuvatut yht.	A tai B	C	D	E	Lonkkavika % (C-E)
1995-1999	150	129	12	7	2	14%
2000-2004	226	189	20	14	1	15,49%
2005-2008	171	155	13	3	0	9,43%

Norja

Norjassa lonkkavikaprosentti on ollut noususuuntainen taulukoissa tarkasteltuna ajanjaksona (taulukko 34 ja 35), joskin on huomioitava, että kuvattujen koirien määrän ollessa pieni, sattumalla on lukuihin suurempi vaikutus kuin jos kuvattuja koiria olisi enemmän.

Taulukko 34 Norja; vuosina 2000-2008 rekisteröityjen yksilöiden lonkkakuvaustilasto⁴¹

Rekisteröinti vuosi	kuvatut lkm	F = Fri (A + B)	S = Svak grad (C)	M = Middels grad (D)	ST = Sterk grad (E)	Lonkkavika % (C-E)
2000	17	14	3	-	-	17,65%
2001	3	3	-	-	-	0%
2002	12	9	2	1	-	25%
2003	2	2	-	-	-	0%
2004	15	14	1	-	-	6,67%
2005	2	2	-	-	-	0%
2006	14	13	1	-	-	7,14%
2007	5	4	1	-	-	20%
2008	5	5	-	-	-	0%

⁴⁰ Svenska Kennelklubbens avelsdata

⁴¹ Norsk Kennel Klub

Taulukko 35 Yhteenveto Norjan lonkkakuvaustilastoista perioodeina

Rekisteröinti vuodet	kuvatut yht.	A tai B	C	D	E	Lonkkavika % (C-E)
1995-1999	48	47	1	0	0	2,08%
2000-2004	49	42	6	1	0	14,29%
2005-2008	26	24	2	0	0	7,69%

4.3.2 Muita Suomessa rodulla todettuja sairauksia ja vikoja

Allergia ja furunkuloosi

Herkkähöisuuteen ja allergisuuteen taipuvaisuutta on toistaiseksi ilmennyt muutamilla yksittäisillä yksilöillä ja tapaukset ovat olleet lieviä. Hoitomuotona on käytetty muun muassa ruokavalion vaihtamista. Nk. Yliherkkyyteen / allergisuuteen taipuvaisen koiran immuunijärjestelmä toimii 'liian tehokkaasti' eli elimistö puolustautuu sinänsä harmittomia aineita vastaan. Yliherkkyyttä / allergisuutta on monen asteista ja se voi ilmetä koiralla erilaisina oireina tai oireyhdistelminä, mm. iholla (kutina, punotus), silmissä (vuotaminen, kutina, punotus, tulehtuneisuus), korvissa (kutina, liialliset korvaneritteet, jatkuvat korvatulehdukset), ruoansulatuskanavassa (ripuli) tai hengitysteiden ärtyneisyytenä. Myös furunkuloosi - syvä karvatupen märkivä tulehdus - saattaa puhjeta allergisella, jo valmiiksi tavallista alttiimmalla koiralla. Allergia ja furunkuloosi liittyvät monissa tapauksissa toisiinsa.

Tähän mennessä muutamalla yksittäisellä yksilöllä on tavattu furunkuloosia. Furunkuloosilla tarkoitetaan syvää karvatupen märkivää tulehdusta. Varpaiden välissä tavattava furunkuloosi on yleisin, joskin muutokset saattavat levitä myös muualle jalkoihin, kainaloihin, rintakehän ja lonkkien alueelle sekä kuonoon. Muutokset voivat ilmetä esimerkiksi varpaiden väleissä esiintyvänä märkäpaiseina tai paksuuntumina, joiden pienistä rei'istä tihkuu vetistä märkää tai märkivinä haavaumina. Tietyntyyppistä karvan laatua pidetään furunkuloosille altistavana tekijänä. Yleisesti voidaan sanoa, että koirat, joilla on lyhyt, karkea karva, ovat muita herkempiä furunkuloosille. Myös tassun muodolla uskotaan olevan merkitystä. Leveä, litteä tassu, jossa varpaanvälien muoto on kauhamainen, on muita alttiimpi erilaisille vaurioille. Ihotulehduksia ja pinnallista karvatupen tulehdusta pidetään yleisesti furunkuloosin alkusyynä, koska vaurioituneelle iholle bakteerit pesiytyvät helpommin. Varsinkin uusiutuvissa ja huonosti paranevissa tapauksissa on perusteltua epäillä allergista taustaa tai koiran puutteellista vastustuskykyä. Useimmille koirille furunkuloosi kehittyy 6kk - 2 vuoden iässä.⁴² Hoitomuotoina on käytetty antibiootti- ja kortisonihoitoa, ruokavalion muuttamista ja paikallispuhdistusta.

Edes lievästi allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Hammaspuutokset ja purentavirheet

Suomessa on näyttelykertomuksien mukaan löydetty ainoastaan yhdeltä yksilöltä hammaspuutoksia ja muutamilta yksilöiltä asentovirheitä (yläpurenta ja tasapurenta). Purentavirheet periytyvät todennäköisesti useamman geeniparin kautta, siksi niitä tavataan silloin tällöin myös pentueissa joiden suvuissa kyseistä ongelmaa ei tunneta.

Hammaspuutokset ovat yleensä perinnöllisiä. Etuhampaat on syytä laskea tarkoin, koska muilla hampailla on taipumus korvata yhden hampaan puutos asettumalla tasaiseen riviin, jolloin mitään aukkoa ei ole nähtävissä. Jos etuhammas katkeaa, on sen jättämä aukko siinä tapauksessa havaittavissa. Tavallisimmin hammaspuutokset esiintyvät premolaareissa ja hammasrivissä on

⁴² ELL Mirja Ruohoniemi

nähtävissä selvä aukko. P1 ja P2 puute ovat sangen yleisiä, P3 ja P4 harvinaisempia, mutta samalla myös vakavampi virhe. Molaarejakin voi puuttua, mikä katsotaan vakavaksi virheeksi.⁴³

Napatyrät

Suomessa muutamassa pentueessa on havaittu napatyrää. Tyräksi kutsutaan ruumiinontelon seinämässä olevaa normaalia suurempaa aukkoa, josta yleisimmin pullistuu rasvakudosta ulospäin. Yleisin koiranomistajan ja kasvattajan havaitsemista tyristä on napatyrä. Se on lähes aina synnynnäinen tai syntymän yhteydessä aiheutettu/aiheutunut vika, joskin perinnölliset seikat vaikuttavat myös vahvasti sen syntyyn. Normaalisti napaverisuonet painuvat kasaan ja navan aukko sulkeutuu heti kohta syntymän jälkeen. Jos aukon sulkeutuminen hankaloituu, niin syntyy napatyrä eli vatsaontelon seinämään jää reikä. On myös mahdollista, että emo puree napanuoran poikki liian läheltä ja aiheuttaa näin tyrän syntymisen. Napatulehdus voi häiritä sulkeutumista. Useissa tapauksissa navan aukko on perintötekijöiden vaikutuksesta liian suuri ja sulkeutuminen epätäydellistä. Yleisin tyrä on ns. sulkeutunut tyrä, joka on täysin vaaraton ”kauneusvirhe”. Se syntyy heti syntymän jälkeen kun napa-aukosta valahtaa hieman rasvakudosta ulos ja aukko sulkeutuu sen jälkeen kuitenkin normaalisti. Navan kohdalle on jäänyt pieni, yleisimmin noin peukalonpään kokoinen pehmeä pullistuma. Tämän kokoinen pullistuma ei haittaa pentua. Se voidaan halutessa korjata leikkauksella mutta leikkaus ei ole välttämätön.⁴⁴ Napatyrä korjaantuu monilla pennuilla aikuistumisen myötä kun vatsan lihaksisto kasvaa ja ns. vetää tyrän sisäänpäin.

Napatyrän periytymistapaa ei tunneta, mutta sen epäillään olevan usean geeniparin säätelemä vika, johon mahdollisesti ympäristötekijät myös vaikuttavat.⁴⁵ Toisilla roduilla (esim. basenji, kääpiökoirat) napatyrä on yleisempää. Napatyrän perinnöllisyydestä johtuen koiralla, jolla on napatyrä leikattu, ei suositella teetettävän pentuja.

Häntämutka eli hännän nikamavika

Suomessa muutamassa pentueessa on havaittu häntämutkaa. Häntänikamiin voi kehittyä muutoksia, jotka tuntuvat mutkina nikamaväleissä. Häntämutkan periytymisestä ei olla täysin selvillä, mutta todennäköisesti kyseessä on monigeeninen periytyminen. Vaikkakaan häntämutkasta ei yleensä ole haittaa koiralle, ei koiraa tulisi käyttää jalostukseen. Häntämutka on yleensä helppo todeta jo pienellä pennulla.

Kyynärniveldysplasia

Suomessa muutamalla weimarinseisojalla on todettu lieviä muutoksia kyynärnivelistä. Kyynärniveldysplasiaa sairastavan koiran nivel- ja kasvurustoissa ilmenee luutumishäiriö, jolloin ne eivät kestä normaalia kuormitusrasitusta vaan rapautuvat. Kyynärnivelet suositellaan kuvattavaksi samalla kuin lonkatkin.

Mahalaukun laajentuma ja kiertymä

Weimarinseisoja on suurena syvärintaisena koirana altis mahalaukun kiertymälle. Kyseessä on hengenvaarallinen tila ja sairastunut koira tulee toimittaa välittömästi eläinlääkäriin, muuten se menehtyy. Oireita ovat mm. mahan turvotus, tulokseton oksentelu, koira on tuskainen ja levoton.

⁴³ <http://www.kolumbus.fi/suomen.partacolliet/artikkeli3.htm>

⁴⁴ Jukka Marttila, ”Koirien tyrät ja niiden hoito”

⁴⁵ Dahlbom Merja, suullinen tiedonanto

Mahalaukun kiertymä voidaan ennaltaehkäistä välttämällä liikuntaa ennen ja jälkeen ruokinnan sekä antamalla ruoka pienempinä annoksina useamman kerran päivässä.

Entropium

Perinnöllinen sairaus, jossa silmäluomen reunat ovat kiertyneet sisäänpäin. Kiertyessään ripset koskettavat silmän sarveiskalvoa, josta aiheutuu voimakasta ärsytystä. Silmien reunat ovat yleisimmin verestävän punaiset ja arat. Sisäänkääntyneisyys voi johtua liiallisesta silmäluomen kudoksesta, liian pienestä silmästä tai kummastakin tai pentuna kärsitystä vakavasta silmätulehduksesta. Yleensä leikkaus on ainoa tapa päästä eroon tästä erittäin kivuliaasta vaivasta. Entropium saattaa ilmetä myös nuorilla, voimakkaasti nahkaisilla pennuilla, jolloin luomet saattavat kiristyä pennun kasvaessa. Tällöin puhutaan pentuiän entropiumista, jonka perinnöllisyyttä ei tiedetä, mutta mikä mahdollisesti periytyy löysän pentunahan mukana. Entropiumin perinnöllisyyttä ei tarkkaan tunneta, mutta sen uskotaan periytyvän useamman geeniparin kautta.⁴⁶ Entropiumia sairastavia koiria ei tulisi suosia jalostuskäytössä. Entropiumia sairastavien koirien tarkkaa määrää Suomessa ei tiedetä, mutta sitä tiedetään esiintyneen muutamalla yksilöllä sekä yksi kappale pentuiän entropiumia.

Districhiasis

Koiraa vaivaava ylimääräisten ripsien, joskus kokonaisen ripsirivin kasvu luomen reunan sisäpuolella. Ylimääräisten ripsien hankaus aiheuttaa ärsytystä silmän sarveiskalvolla, joka useasti tästä johtuen haavautuu. Hoitotoimenpiteet vaihtelevat tapauksesta riippuen, joina käytetään mm. ylimääräisten ripsien poistamista nyppimällä, polttamalla tai leikkaustoimenpiteellä, jossa ripset poistetaan juurineen. Joskus koiran silmää vasten kasvavat ylimääräiset ohuet karvat eivät aiheuta mitään lisätoimenpiteitä, mutta tällaisen koiran jalostuskäytössä kannattaa kyseinen ongelma ottaa huomioon, koska se saattaa myöhemmin periytyä pahempana tuleville sukupolville. Myös districhiasisiksi oletetaan periytyvät useamman geenipari kautta. Districhiasista on yksi tunnettu tapaus Suomessa.

Epilepsia

Epilepsia eli kaatumatauti on krooninen neurologinen sairaus, jolle on tunnusomaista toistuvat, ennalta arvaamattomat tajuttomuus-kouristuskohtaukset tai tajunnan hämärtyiskohtaukset. Epileptinen kohtaaminen on ohimenevä aivotoiminnan häiriö, jonka syynä on poikkeava, purkauksenomainen aivosähkötoiminta, joka saattaa levitä pahimmassa tapauksessa koko aivojen alueella. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuihinsa tai tajuton. Suomessa on toistaiseksi yksi tiedetty epilepsia tapaus, sairaus oli vakavaanlaatuinen ja kyseinen koira piti lopettaa nuorena. Epileptistä koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Kivesvika

Kivesvikaisen uroksen joko toinen tai molemmat kivekset eivät laskeudu vatsaontelosta normaalisti kivespussiin, tai kivekset ovat laskeutuneet mutta muuten kooltaan / rakenteeltaan epänormaalit. Kaksipuoleinen muoto (molemmat kivekset jäävät laskeutumatta) on steriili, mutta toispuoleisessa muodossa (yksi kives jää laskeutumatta) uros on yleensä siitoskykyinen. Kivesvika on perinnöllinen, mutta periytymistapa on epäselvä, koska eri tutkimukset ovat päätyneet erilaisiin arvioihin periytymismallista. Todennäköisesti kyseessä on monigeeninen periytyminen.⁴⁷ Nartut eivät voi luonnollisestikaan kärsiä kivesviasta, mutta voivat periyttää sitä pentuihinsa. Vika voidaan

⁴⁶ Ei periydy suoraan, vaan koiran molempien vanhempien tulee todennäköisesti olla kantajia, ja koiran tulee saada molemmilta vanhemmiltaan tautia aiheuttava geeni (mahdollisesti useampia).

⁴⁷ Suomaa Saija, kirjallinen tiedonanto

todeta kuitenkin ainoastaan urospentujen ilmiössä. Tavallisimmin kivekset ovat laskeutuneet noin seitsemän viikon iässä tai viimeistään 6 kk:n ikään mennessä. Suomessa kivesvikaa (yksi kives jäänyt laskeutumatta) on tavattu tietävästi muutamalla yksilöllä.

Steroid responsiivinen meningiitti arteriitti, SRMA (autoimmuuni aivokalvontulehdus)

Sairauteen liittyy korkea kuume, voimakas niskajäykkyys/kehon jäykkyys ja kipu. Koira vaikuttaa kokonaisuudessaan erittäin alavireiseltä ja huonokuntoiselta. Kipu on voimakasta ja koiran on vaikea nostaa päätänsä. Sairaus puhkeaa hyvin äkillisesti ja näin ollen siihen on mahdotonta varautua. Sairauden puhkeamisen kannalta on tärkeä tietää, että se puhkeaa ennen yhtä ikävuotta. Oireet muistuttavat pitkälti puutiaisten levittämien sairauksien oireita. Verikokeiden avulla pystytään todentamaan, onko kyseessä jokin puutiaisten levittämä sairaus vai ei. SRMA pystytään varmentamaan ottamalla koirasta selkäydinnestenyhte taudin akuutissa vaiheessa.

Kyseistä sairautta on tavattu muun muassa muutamia tapauksia Ruotsissa ja yksi tapaus Suomessa. Näissä tapauksissa kyseessä on ollut autoimmuunireaktio – koiran keho alkaa käydä ylikerroksilla ja reagoi myös muutakin vastaan kuin sen kehoa uhkaavia bakteereja ja viruksia vastaan. Kansanomaisesti sanottuna koira tulee allergiseksi itselleen. Hoitomuotona on käytetty kortisonia, useimmiten usean kuukauden ajan. Hoito on aloitettava niin nopeasti kuin mahdollista ja hoidon kestona voidaan karkesti sanottuna pitää 4-6 kuukautta. Liian lyhytkestoinen hoito kasvattaa erittäin olennaisesti riskiä sairastua uudelleen.⁴⁸ Koira, jolla kyseinen sairaus on kerran todettu, ei tule käyttää jalostukseen.

4.3.3 Muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatut sairaudet ja viat

Ektropium

Perinnöllinen sairaus, joka ei kuitenkaan ole niin yleinen kuin entropium. Ektropiumissa toinen tai molemmat alaluomen reunat kääntyvät ulospäin. Silmäluomien avonaisuus kerää epäpuhtauksia aiheuttaen helposti silmien tulehtumista. Hoitotoimenpiteet ovat samat kuin entropiumin kohdalla. Ektropiumista kärsiviä koiria, vaikka ongelma olisikin hoidettu leikkauksella, ei tulisi käyttää jalostukseen sairauden periytyvyyden takia. Ektropiumin perinnöllisyys on samansuuntainen kuin entropiumin.

Kirsikkasilmä eli cherry eye

Vilkkuluomen takana olevan kyynelrauhan tulehtuminen ja tukkeutuminen, joka johtaa vilkkuluomen sisäpuolen esiin luiskahtamiseen. Limakalvo pullistuu ja vaivaa kutsutaan usein nimellä cherry eye, kirsikkasilmä. Tulehdus vaatii useimmiten eläinlääkärin hoitoa. Perinnöllisyys: autosomaalisesti resessiivinen (epävarma).

PRA

Progressiivinen retinan atrofia eli etenevä verkkokalvon surkastuminen. Verkkokalvon valonherkät solut, tapit ja/tai sauvat rappeutuvat. Aiheuttaa ensin näkökyvyttömyyttä pimeällä ja vaihtelevalla nopeudella lopulta totaalisen näkökyvyn menettämisen. Perinnöllisyys: autosomaalisesti resessiivinen.

HOD eli Hypertrofinen Osteodystrofia

Hypertrofinen Osteodystrofia on koirien ortopedinen sairaus, jota esiintyy nuorilla, isojen rotujen yksilöillä. Sairaus puhkeaa nopean kasvukehityksen aikana, eli kahdeksan viikon ja kahdeksan kuukauden välillä. Sairaus ilmenee muun muassa raajojen turpoamisena, voimakkaana särkynä sekä

⁴⁸ “Weimaraner-Nytt Nr 2 juni 2009”, sivut 22-23

haluttomuutena seisoa ja liikkua. Lisäksi koiralla saattaa olla kuumetta, se on unelias ja alakuloinen, saattaa menettää ruokahalunsa ja ripuloida, silmät ja nenä vuotavat, silmät ovat tulehtuneet ja jossain tapauksissa koiralla todetaan keuhkokuume. Tällä hetkellä sairauden syyt ovat vielä epäselvät, mutta sen uskotaan johtuvan immuunijärjestelmän häiriöstä, joka tekee koirista äärimmäisen infektiolta. Hoitomuotoina käytetään kuumeen alentamista lääkkeillä, kivun lievittämistä ja keskitytään hoitamaan sen hetkisiä oireita mitä ne sitten ovatkaan. Myös kortisonihoito on useassa tapauksessa aiheellinen⁴⁹

Vaikeimmissa tapauksissa koira saattaa menehtyä tähän sairauteen, varsinkin jos se kärsii erityisen pahasta infektiotaudista (esim. keuhkotulehdus), eikä pysty itse enää liikkumaan. HOD voi myös aiheuttaa putkiluiden pituuskasvun häiriöitä ja jalka-asentovirheitä. Lievissä sairastapauksissa paraneminen voi olla täydellistä. Sairaus pystytään todentamaan kliinisten oireiden ja röntgenkuvien perusteella. Weimarinseisojilla kyseistä HOD:tä on tavattu mm. USA:ssa ja Ruotsissa.⁵⁰ HOD:stä kärsiviä koiria ei tule käyttää jalostukseen, koska sen epäillään vahvasti olevan periytyvää.

Interseksuaalisuus

Pääsääntöisesti koirat näyttävät pentuina täysin normaaleilta, mutta ongelmat tulevat esille koirien saavuttaessa puberteetti-ään. Koiran hormonitasapaino menee täysin sekaisin, jolloin nartulle saattaa kehittyä uroksen sukuelimet ja urokselle nartun. Kyseisiä tapauksia on tavattu mm. Iso-Britanniassa. The Weimaraner Club of Great Britain on kerännyt tietoja pentueista, joissa kyseistä oireyhtymää on esiintynyt, mutta tämänhetkisten tietojen mukaan konkreettista todistusaineistoa ongelman alkuperästä ei ole saatu.

Tricuspid valve dysplasia, TVD

TVD, eli sydämen oikean puolen ns. kolmipurjeläpän kehityshäiriö. TVD on synnynnäinen sairaus, jonka oireet eivät kuitenkaan aina ilmene vielä pennulla. Jonkin ajan kuluttua koiralta on kuultavissa sydämen sivuääni, tai koiralle voi tulla sydänoireita. Sairaus johtaa vähitellen sydämen oikean puolen laajentumaan. Sairautta voidaan jonkin verran hoitaa tai hidastaa lääkityksellä, mutta sairaiden koirien elinikäodotus on kuitenkin vain 1-3 vuotta.⁵¹ Sairauden oireita ovat mm. nesteen kerääntyminen elimistöön, ihon alhainen lämpötila ja vastenmielisyys liikkumiseen. Sairaus todetaan tekemällä sydämen ultraäänitutkimus. Sairaita koiria ei tule käyttää jalostukseen ja sairaiden koirien lähisukulaisia tulee käyttää vain harkiten.⁵²

Hypomyelinogenesis – myelinaation viivästyminen

Koiralla on syntyessään riittämätön myeliinikerros hermosäikeiden eristeenä, joka ilmenee vapinana ja koordinaatio-ongelmina (nk. hermoston viestintahäiriö). Tila saattaa muuttua paremmaksi ja jopa normalisoitua yhden vuoden ikään mennessä. Sairautta on ilmennyt (USA:ssa) kuudessa rodussa, muun muassa weimarinseisojissa, bretoneissa ja berninpaimenkoirissa. Ennuste pennuille on hyvä. Taudinkuva on samantyyppinen kuin ihmisten Parkinsonin taudissa, mutta ihmisistä poiketen koirat pystyvät paranemaan kasvattamalla (myeliini) solukalvon rakennetta. Periytyvyys: Ei tiedossa.

Hypothyroidism eli kilpirauhasen vajaatoiminta

Kilpirauhanen ei tuota tarpeeksi elintoimintoja ylläpitäviä hormoneja (tyroksiini ja trijodotyroniini), mikä aiheuttaa turkin ohentumista, karkeaksi muuttumista ja karvojen irtoamista. Myöhemmin kehittyvät oireet ovat uneliaisuus, ylipaino, roikkuvat silmäluomet ja henkisesti tylsistynyt olemus

⁴⁹ <http://www.weimclubamerica.org/health/index.html>

⁵⁰ “WeimaranerNytt Nr 2 juni 2004”, sivut 8-15

⁵¹ <http://www.labradori.fi/jalostus/>

⁵² <http://www.labbies.com/tvd.htm>

sekä epäsäännöllinen kiimakierto nartuilla. Lievä vajaatoiminta jää usein huomaamatta. Sairaus diagnosoidaan verikokeen avulla. Hoitomutona elinikäinen kilpirauhashormonilääkitys. Periytyvyys: Ei tiedossa.

Mastosytooma

Pahalaatuinen ja usein nopeasti leviävä ihokasvain. Periytyvyys: Ei tiedossa.

Pituitary Dwarfism - kääpiökasvuisuus

Normaalit mittasuhteet omaava kääpiökasvuinen yksilö, joka on epäkypsä ja kehityksessään viivästynyt. Mahdollisesti kuolemaan johtava tila. Periytyvyys: autosomaalisesti resessiivinen.

Syringomyelia – selkäytimen rakkula

Koira seisoo kyyryssä asennossa ja liikkuu hypähdellen, lisäksi sillä on ongelmia tasapainon ja koordinaation kanssa. Yhdistetään usein myeliinikatoon. Periytyvyys: ei tiedossa.

4.4 ULKOMUOTO

4.4.1 Voimassa oleva rotumääritelmä

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen - suuri, sulavalinjainen, jäntevä ja lihaksikas metsästyskoira, jolla on työskentelyyn soveltuva rakenne. Sukupuolileiman tulee olla selvä.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 12 : 11. Kuono-osan pituus mitattuna kirsun kärjestä otsapenkereeseen on hieman pitempi kuin kallo-osa otsapenkereestä niskakyyhmyyn. Etäisyys ranteesta kyynärpäähän on suunnilleen sama kuin kyynärpäästä säkään.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Monipuolinen, helposti koulutettava, vahvahermoinen ja intohimoinen metsästyskoira. Erinomainen hajuaiisti. Järjestelmällinen ja kestävä hakija, ei kuitenkaan liian kiihkeä. Se on luonteeltaan terävä, on halukas tarttumaan petoeläimiin ja muuhun riistaan, soveltuu myös vahtikoiraksi olematta aggressiivinen. Luotettava seisvoja ja vedestä noutaja. Erinomaiset taipumukset laukauksen jälkeiseen työskentelyyn.

PÄÄ
KALLO-OSA: Tasapainoinen suhteessa koiran runkoon ja kuono-osaan. Uroksen kallo on leveämpi kuin nartun, kummallakin kallon leveyden suhde koko pään pituuteen tulee olla tasapainoinen. Otsassa on uurre. Niskakyyhmy on heikosti tai kohtuullisesti havaittava. Poskikaaret ovat selväpiirteiset.

OTSAPENGER: Erittäin vähäinen.

KIRSU: Suuri, sivulta katsottuna alaleuan etupuolelle ulottuva, tumman lihanvärinen, reunoja kohti vähitellen harmaantuva.

KUONO-OSA: Pitkä ja etenkin uroksilla voimakas, sivulta katsottuna lähes kulmikkaalta vaikuttava. Kuono on kauttaaltaan tasavahva. Kuononselkä on suora tai hieman kaareva, ei koskaan kovera.

HUULET: Kohtuullisen syvät ja ikenien tavoin lihan väriset; pienet huulitaskut.

LEUAT / PURENTA: Leuat ovat vahvat. Täydellinen, säännöllinen ja vahva leikkaava purenta.

POSKET: Lihaksikkaat ja selvästi erottuvat. Pää on kuiva.

SILMÄT: Meripihkan väriset, tummasta vaaleaan ja ilmeeltään älykkäät. Pennun silmät ovat taivaansiniset. Silmät ovat muodoltaan pyöreät ja vain hieman vinoasentoiset. Silmäluomet ovat tiiviit.

KORVAT: Riippuvat, leveät ja melko pitkät, ulottuvat suunnilleen suupieleen. Korkealle ja kapeasti kiinnittyneet.

Korvan kärki on pyöreähkö. Koiran ollessa tarkkaavainen korvat ovat hieman eteenpäin suuntautuneet ja laskostuneet.

KAULA: Jalolta vaikuttava ja ryhdikäs. Kaulan ylälinja on sivulta katsottuna kaareva. Kaula on lihaksikas, kuiva ja poikkileikkaukseltaan lähes pyöreä, ei liian lyhyt. Kaula levenee lapoja kohti ja liittyy sulavasti selkälinjaan ja rintaan.

RUNKO

YLÄLINJA: Alkaa kaarevasta niskalinjasta, jatkuu selvästi erottuvan sään yli ja liittyy kauniisti suhteellisen pitkään ja vahvaan selkään.

SÄKÄ: Selvästi erottuva.

SELKÄ: Kiinteä ja lihaksikas, ei painunut eikä taaksepäin kohoava. Hieman pitkä selkä on rotutyypillinen, ei virhe.

LANTIO: Pitkä ja kohtuullisen viisto.

RINTAKEHÄ: Voimakas, mutta ei liian leveä, riittävän syvä, lähes kyynärpäihin ulottuva ja riittävän pitkä. Kylkiluut ovat pitkät ja selvästi kaareutuneet, eivät tynnyrimäiset. Eturinta on selvä.

ALALINJA JA VATSA: Vatsaviiva on hieman, ei jyrkästi kohoava.

HÄNTÄ: Hieman matalammalle kiinnittynyt kuin muilla samankaltaisilla roduilla. Häntä on vahva ja hyvin karvoittunut. Koiran ollessa levossa häntä on riippuva, koiran työskennellessä tai ollessa tarkkaavainen häntä on selkälänjan tasolla tai jopa korkeammalla.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Korkearaajainen. Eturaajat ovat jäntevät, suorat ja yhdensuuntaiset, eivät leveäasentoiset.

LAVAT: Pitkät, viistot, kiinteät ja lihaksikkaat. Lavan ja olkavarren välinen kulma on selvä.

OLKAVARRET: Viistot, riittävän pitkät ja voimakkaat.

KYYNÄRPÄÄT: Vapaasti liikkuvat ja suoraan taakse suuntautuneet. Eivät ulko- eivätkä sisäkierteiset.

KYYNÄRVARRET: Pitkät ja suora-asentoiset.

RANTEET: Vahvat ja tiiviit.

VÄLIKÄMMENET: Jäntevät ja hieman viistot.

KÄPÄLÄT: Tiiviit, vahvat ja suoraan eteenpäin suuntautuneet. Varpaat ovat kaartuneet. Pitkähköt keskimmäiset varpaat ovat rodulle tyypilliset, eivät siis virhe. Kynsien väri vaihtelee vaaleanharmaasta tummanharmaaseen. Päkiät ovat hyvin pigmentoituneet ja lujat.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Korkearaajainen. Takaraajat ovat jäntevät ja hyvin lihaksikkaat. Raajat ovat takaa katsottuna yhdensuuntaiset, eivät ulko- eivätkä sisäkierteiset.

REIDET: Riittävän pitkät, voimakkaat ja hyvin lihaksikkaat.

POLVET: Voimakkaat ja tiiviit.

SÄÄRET: Pitkät, janteet ovat selvästi erottuvat.

KINTEREET: Voimakkaat ja tiiviit.

VÄLJALAT: Jäntevät ja lähes pystysuorat.

KÄPÄLÄT: Tiiviit ja vahvat, ei kannuksia, muutoin kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Kaikissa askellajeissa maatavoittavat ja joustavat. Etu- ja takaraajat liikkuvat yhdensuuntaisesti. Laukka on pitkää ja matalaa. Ravissa selkä pysyy suorana. Peitsaus ei ole toivottavaa.

NAHKA: Vahva ja tiiviisti rungon myötäinen olematta liian tiukka.

KARVAPEITE

KARVA: A. Lyhytkarvainen: karva on lyhyttä (kuitenkin pitempää ja tiheämpää kuin useimmilla samankaltaisilla roduilla), vahvaa ja hyvin tiheää. Peitinkarva on rungonmyötäistä ja sen alla voi olla niukasti pohjavillaa. B.

Pitkäkarvainen: pehmeä, pitkä peitinkarva, jonka alla voi olla pohjavillaa. Karva on rungonmyötäistä tai hieman laineikasta. Korvien tyvessä on korvaleden peittävää pitkää karvaa. Korvaleden kärjessä sallitaan samettimaista karvaa. Karvan pituus on kyljissä 3 - 5 cm, kaulan alla, eturinnassa ja vatsassa yleensä hieman pitempää. Raajoissa on selvät hapsut, jotka kuitenkin ovat raajojen alaosassa lyhyemmät. Hännässä on selvä lippumainen hapsutus. Varpaiden välit ovat karvaiset. Pään karvapeite on lyhyempää. Kaksinkertainen karvapeite (stockhaar); jossa on keskipitkä, tiheä ja tiiviisti rungonmyötäinen peitinkarva, tiheä pohjavilla ja kohtuullisesti kehittyneet hapsut, tavataan satunnaisesti koirilla, joilla on taustassaan risteytyksiä.

VÄRI: Hopean-, kauriin- tai hiirenharmaa tai niiden väliset sävyt. Pää ja korvat ovat yleensä hieman vaaleammat. Vain pieni valkoinen merkki sallitaan rinnassa ja varpaissa. Joillakin yksilöillä voi olla keskellä selkää enemmän tai vähemmän selvästi erottuva tumma ”ankeriasjuova”. Sävyltään selvästi punertavankeltaiset koirat voidaan palkita korkeintaan arvosanalla hyvä. Ruskeat merkit ovat vakava virhe.

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: Urokset 59 - 70 cm (ihannekorkeus 62 - 67 cm), nartut 57 - 65 cm (ihannekorkeus 59 - 63 cm).

PAINO: Urokset noin 30 - 40 kg, nartut noin 25 - 30 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

VAKAVAT VIRHEET:

- selvät poikkeamat tyypistä, heikko sukupuolileima
- suuret poikkeamat koossa ja mittasuhteissa
- lievät luonteen heikkoudet
- liian voimakkaat huulet, lyhyt tai suippo kuono
- useamman kuin kahden P1 tai M3 puuttuminen
- lievät ja toispuoleiset silmäluomivirheet
- selvästi lyhyet, selvästi pitkät tai laskostumattomat korvat
- löysä kaulanahka, suuret puutteet kaulan muodossa ja lihaksikkeudessa
- selvä notko- tai köyryselkä, takakorkeus
- tynnyrimäinen, liian matala tai liian lyhyt rintakehä, voimakkaasti nouseva vatsaviiva
- selvät raajojen asentovirheet, kuten puutteelliset kulmaukset, ulkokierteiset kyynärpäät ja avoimet käpälät
- voimakas länkisäärisyys ja pihtikintuisuus
- huonot liikkeet eri askellajeissa, sidotut liikkeet ja peitsaus
- hyvin ohut tai hyvin paksu nahka

- sallittujen karvanlaatujen välimuoto; hapsujen puuttuminen vatsasta tai korvista; laaja-alainen villava karvapeite lyhytkarvaisella sekä kihara tai niukka hapsutus pitkäkarvaisella muunnoksella
- poikkeamat sallituista harmaan sävyistä, kuten kellertävä tai rusehtava väri; ruskeat tan-merkit
- suuret poikkeamat koossa tai painossa (esim. yli 2 cm mitattaessa)
- muut vakavat virheet.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- täysin epätyypillinen rakenne, ennen kaikkea kömpelyys tai hintelyys
- täysin väärät mittasuhteet
- virheellinen luonne esim. arkuus tai hermostuneisuus
- täysin epätyypillinen, esim. bulldoggimainen kallo
- täysin epätyypillinen kuono-osa, esim. kauttaaltaan kaartuva kuononselkä
- ylä- tai alapurenta, useamman kuin jo mainittujen hampaiden puuttuminen
- sisä- tai ulkokierteiset silmäluomet (entropium ja ektropium)
- täysin epätyypilliset korvat, esim. ulkonevat
- erittäin runsaasti löysää kaulanahkaa
- voimakkaasti notko- tai köyryselkä, voimakas takakorkeus
- voimakkaasti tynnyrimäinen tai epämuodostunut rintakehä
- riisitautiset tai epämuodostuneet raajat
- voimakkaasti rajoittuneet liikkeet
- ihon ongelmat tai epämuodostumat
- osittainen tai täydellinen karvattomuus
- muu kuin harmaa väri, suuret ruskeat merkit
- valkoiset merkit muualla kuin rinnassa ja kädissä
- erittäin suuret poikkeamat säkäkorkeudessa.

Kaikkia virheitä ei voida tietenkään luetella, yllä olevat ovat esimerkkejä.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

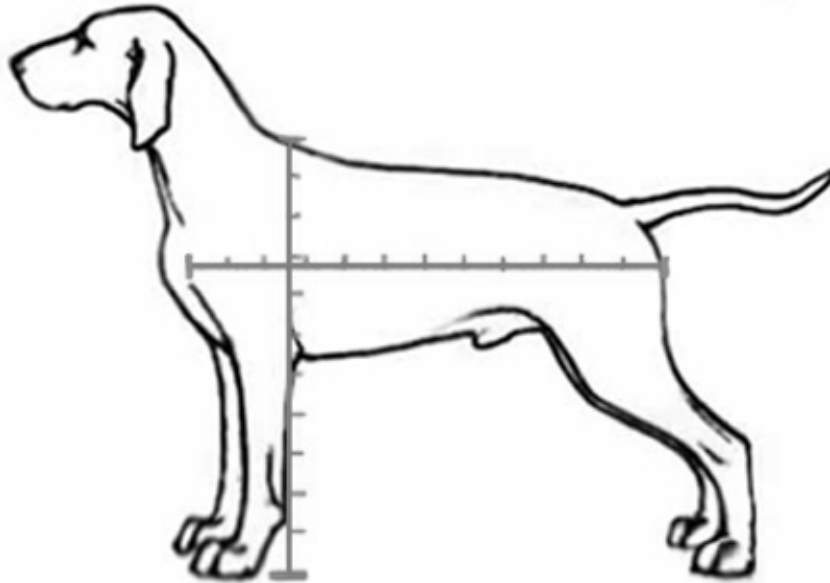
4.4.2 Ulkomuodon arvioiminen Suomessa

4.4.2.1 Koiranäyttelyt⁵³

Tuomarit arvostelevat weimarinseisojia näyttelyissä FCI:n voimassaolevan rotumääritelmän mukaisesti. Pienrotujen, kuten mm. weimarinseisojien, ongelmana voi olla, että näyttelyissä rodun edustajia on paikalla vain yksi tai muutama, jolloin arvioiminen saattaa olla varsin hankalaa ja koira voi saada korkeamman palkinnon kuin sille kuuluisi.

Oikea rotutyyppe on tärkein. Weimarinseisoja on seisotaroduista kookkain ja se on jalkava verrattuna esim. lyhytkarvaiseen saksanseisojaan. Raajakorkeus on sopiva jos pituus ranteen puolesta välistä kyynänpäähän on suurinpiirtein sama kun rintakehän syvimmästä kohdasta sään päälle. Rakenteeltaan sen kuuluu olla voimakasluustoinen, on kuitenkin virheellistä sekoittaa raskasluustoisuus edellä mainittuun. Kevytluustoisuus katsotaan virheeksi. Rodun tyypillinen yksilö on mittasuhteiltaan korkeuttaan pidempi, voimakas ja lihaksikas koira, joka liikkuu alaa voittavasti ja vahvalla potkulla. Weimarinseisojan ei kuulu olla liian jalo tai elegantti, vaan sen tulee olla työskentelyyn sopivalla tavalla jalo, mikä tarkoittaa sitä, että koira on rakenteeltaan tasapainoinen ja ryhdikäs. Koska joissain maissa rotua pyritään jalostamaan näyttävämpään suuntaan, on saatu aikaan eleganteja, joutsenkaulaisia, ylikulmautuneita ja suurella eturinnalla varustettuja weimarinseisojia, jotka poikkeavat alkuperäisestä metsästyskoirasta hyvinkin paljon. Weimarinseisojan ei kuulu olla neliömäinen. Ilmettä voi luonnehtia tyynen rauhalliseksi, jopa hieman etäiseksi.

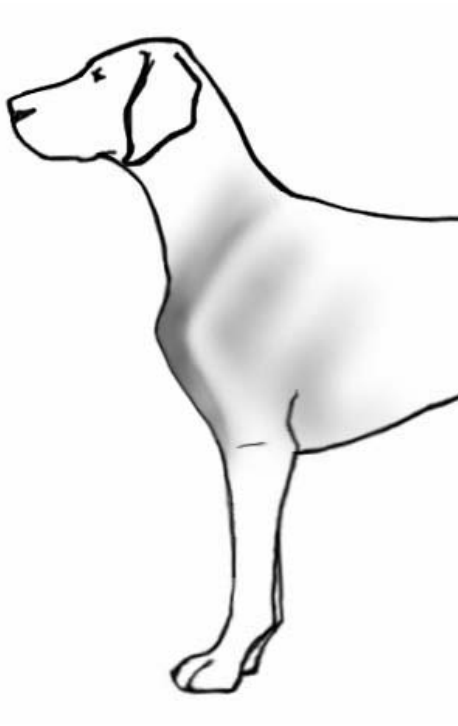
⁵³ Saksanseisojakerhon tietokanta / Weimarinseisojien arvostelut ja Weimarinseisojien rotumääritelmä

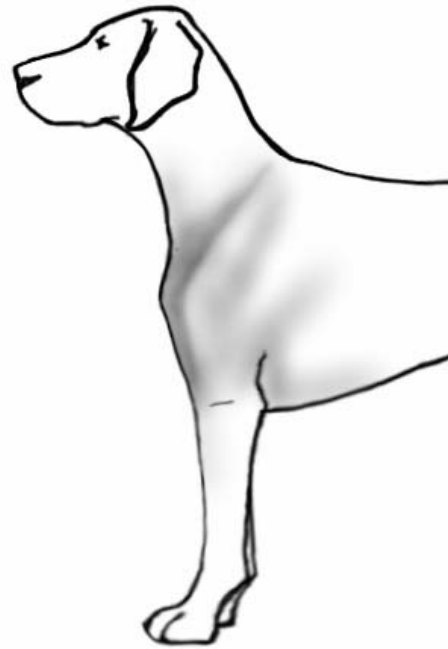
Weimarinseisojan rungon pituus. Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 12:11
Piirros: Salla Pitkänen

Hylkäävinä virheinä on rodussa ollut hammaspuutostapaus, valkoinen väri muualla kun rinnassa ja aggressiivinen käyttäytyminen (on murissut tuomarille tai yrittänyt purra tuomaria kehässä). Palkintosijaa alentavina tekijöinä ovat olleet arkuus/pidättyneisyys ja koiran koko. Koirien koon mittaamisen vaihtelu tai useasti kokonaan mittaamatta jättäminen saattavat vaikeuttaa näyttelytulosten hyödyntämistä jalostuksellisesti.

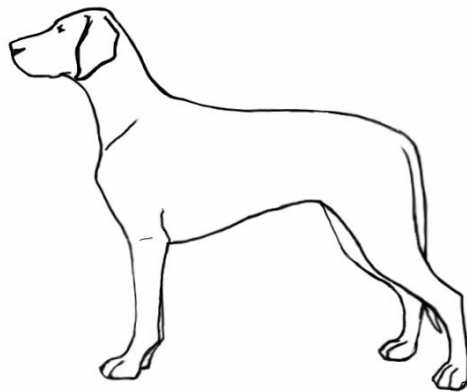
Näyttelyarvosteluja selaamalla on nähtävissä, että rodun ulkomuoto ei vielä ole vakiintunut Suomessa. Hyvinkin erilaiset, rodun sisällä selkeästi toisistaan poikkeavat koirat voivat saada laatumaininnan erinomainen. Jotta ulkomuoto pääsisi vähitellen vakiintumaan, olisi tärkeää ennen kaikkea kiinnittää jatkossa huomiota tasapainoiseen kokonaisuuteen, jossa on mittasuhteet ja tyyppi kohdillaan. Liikkeisiin tulisi kiinnittää erityistä huomiota, sillä liikkeet kertovat pitkälti, onko koiran rakenteessa jotain vikaa. Näyttelyarvosteluita läpikäymällä on useilla koirilla havaittavissa suoria etukulmauksia (erityisesti lyhyitä olkavarsia), puutteellisia eturintoja ja luisuja lantioita. Myös rakenteen vahvuuteen ja yleisilmeeseen liittyvät luusto ja massiivisuus vaihtelevat laidasta laitaan. Varsinkin raajaluustossa on monilla koiralla nähtävissä puutteet; weimarinseisojan ranteiden kuuluu olla kokonaisuuteen sopivat ja vahvat. Ranteet eivät saa olla ohuet ja hintelät. Rakenteen kuuluu olla kauttaaltaan tasapainoinen. Etuosa, takaosa, rintakehä, raajat, kaula ja pää muodostavat harmonisen, tasapainoisen kokonaisuuden. Se on yleisilmeeltään saksalaisista seisojista vahvarakenteisin.

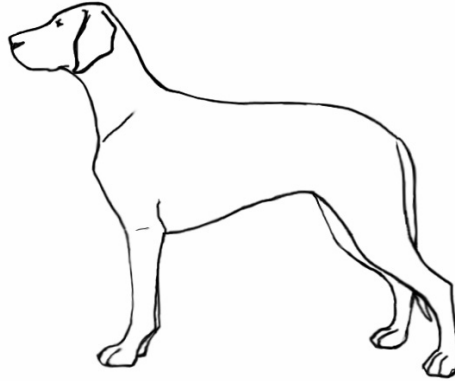
Hyvät etukulmaukset
Piirros: Salla Pitkänen

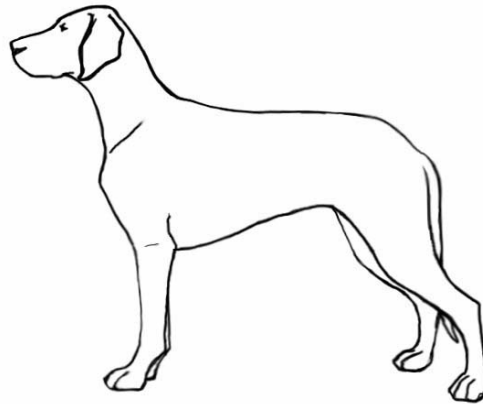
Lyhyt, pysty olkavarsi
Piirros: Salla Pitkänen

Hyvä lantio (hännän kiinnitys on hieman alempi kuin esim. saksanseisojalla, kiinnityskohta ei kuitenkaan saa näyttää roikkuvalta)
Piirros: Salla Pitkänen

Luisu lantio (hännän kiinnityskohta näyttää aavistuksen roikkuvalta)
Piirros: Salla Pitkänen

Jyrkkä lantio
Piirros: Salla Pitkänen

Suurissa näyttelyissä rotua saattaa olla arvostelemassa tuomareita sellaisista maista, joissa weimarinseisojakanta on vähäinen, niitä ei esiinny lainkaan tai rodun tuntemus on yleisesti varsin heikko. Tämä ei luonnollisestikaan anna parhaita mahdollisia edellytyksiä arvostelulle. Suomessa ulkomuototuomareita perehdytetään Saksanseisojakerho r.y.:n ulkomuototoimikunnan toimesta pienrotujen arviointiin yhä enenevässä määrin (koulutukset, koe-arvostelut), mitä on pidettävä erittäin arvokkaana asiana.

4.4.2.2 Junkkarin ulkomuotokatselmukset

Saksanseisojakerho ry:n nuorten koirien ikäluokkakatselmuksen Junkkarin yhteydessä suoritetaan KAER-kokeen lisäksi myös koirien ulkomuotokatselmus. Koirat käydään läpi tarkasti ja yksityiskohtaisesti kaavakkeen avulla. Koirat myös mitataan. Arvioinnin suorittavat pääasiassa Saksanseisojakerhon omat ulkomuototuomarit.

Junkkarin ulkomuotokatselmukseen on viimeisen yhdentoista vuoden aikana (1999-2009) osallistunut yhteensä 59 weimarinseisojaa.⁵⁴ Osallistumisaktiivisuus on pysynyt tasaisena viimeisen

⁵⁴ Saksanseisojakerho ry:n vuosikirjat 2000-2009 sekä Saksanseisojakerho ry:n tietokanta

kolmen vuoden aikana. Vuonna 2005 rikottiin ennätys, jolloin paikalla oli yhteensä kolmetoista rodun edustajaa. Ensimmäinen pitkäkarvainen weimarinseisoja nähtiin Junkkarissa vuonna 2004.

Ulkomuotokatselmuksen 59:stä weimarinseisojasta valtaosa, 54 yksilöä, on saanut laatuarvostelun erinomainen tai hyvä, mikä on osoitus perushyvälaatuisista rodun nuorista edustajista.

Taulukko 36 Junkkarin ulkomuotokatselmukseen osallistuneet koirat vuodesta 1999 vuoteen 2009

vuosi	koiria kpl	lk	pk	uroksia kpl	narttuja kpl	KOKONAISKUVA			
						Erinomainen	Hyvä	Tyydyttävä	Puutteellinen
1999	3	3	-	1	2	2 kpl	1 kpl	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	4	4	-	1	3	2 kpl	2 kpl	-	-
2003	4	4	-	1	3	2 kpl	2 kpl	-	-
2004	6	5	1	2	4	3 kpl	2 kpl	-	1 kpl
2005	13	13	-	6	7	5 kpl	7 kpl	1 kpl	-
2006	5	5	-	3	2	2 kpl	2 kpl	1 kpl	-
2007	8	8	-	3	5	2 kpl	5 kpl	1 kpl	-
2008	7	2	5	3	4	6 kpl	-	1 kpl	-
2009	9	8	1	3	6	4 kpl	5 kpl	-	-
Yht.	59 koiraa	52	7	23 urosta	36 narttua	Erinomaisia 28 kpl	Hyviä 26kpl	Tyydyttäviä 4 kpl	Puutteellisia 1 kpl

5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Mikä ilahduttavinta, lonkkakuvattujen koirien määrä on sitten viime tavoiteohjelman ollut nousussa ja lonkkavikaprosentissa on tapahtunut 1,3%:n lasku. Suomen lonkkavikaprosentti (28,1%) on edelleen korkea verrattuna rodun kotimaahan Saksaan (10,75%) ja naapurimaihin Ruotsiin (9,43%) ja Norjaan (7,69%). Lonkkakuvattujen koirien määrä on säilynyt samalla tasolla pitkään, ja on noin puolet syntyneistä. Sukusiitosasteen kasvun hidastaminen jalostuksella on seikka, joka tulee jatkossakin huomioida enemmän, ja tulevaisuutta ajatellen olisi suositeltavaa käyttää yhä enemmän uutta verta. Tämä tarkoittaa sekä tuontikoirien että ulkolaisten urosten käyttöä. Kotimaisten koirien osalta jalostuksessa kannattaisi hyödyntää terveeksi todettuja, eritoten kokeissa jalostusarvonsa näyttäneitä yksilöitä. Koirien luonteet on pystytty pääpiirteittäin säilyttämään rohkeina ja ystävällisinä. Edistyksenä katsottakoon, että koekäyntimäärät ovat nousseet aiemman tavoiteohjelman aikana ja ovat yhä edelleen nousemaan päin. Kehitys on siis monin osin ollut positiivista, joskin parannettavaa löytyy vielä esimerkiksi koekäyntien määrässä.

6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

6.1 visio

Saksanseisojakerho ry:n alaiset rodut toimivat valtaosaltaan edelleen alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan, poikkeuksena muutama Suomessa nuori rotu. Rotujärjestön tavoitteena on säilyttää rodut metsästyskäyttökoirina, pyrkien edistämään käyttökoetoimintaa, kehittää koirien

koulutusta yhdessä alueyhdistysten kanssa, sekä tiedottaa jäsenistöään käyttökoirien jalostukseen ja metsästyskäyttöön liittyvissä asioissa.

Uhkana ovat metsästyskäyttökoirien jalostukseen sitoutumattomat kasvattajat, jotka eivät kunnioita rotujärjestön tavoitteita ja oman rodun alkuperäistä käyttötarkoitusta kasvatustoiminnassaan. Tällaiset kasvattajat ovat onneksi häviävän pieni vähemmistö, joka rotujärjestön on toiminnallaan pyrittävä pitämään pienenä myös tulevaisuudessa.

6.2 Rodun tavoitteet

Weimarinseisoja pyritään jalostuksella pitämään elinvoimaisena ja terveenä, rotumääritelmän mukaisena metsästyskoirarotuna. Jalostukseen käytettävien koirien tulisi olla terveitä, tunnistusmerkittyjä ja lonkkakuvattuja. Weimarinseisojien nykyinen PEVISA-ehto ”lonkkakuvauspakko ilman raja-arvoa” tulee muuttumaan ja tavoitteet nousevat. Seuraavat PEVISA-muutokset astuvat voimaan 1.7.2010 alkaen:

- Lonkkakuvauksen raja-arvoksi tulee C.
- Matadoripykälä (21 pentua, viimeinen rajan yli menevä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan).

Myös jatkossa tulisi kiinnittää erityistä huomiota rodun edustajien lonkkakuvauskäynteihin⁵⁵. Jotta saataisiin vielä kokonaisvaltaisempi kuva weimarinseisojien lonkkatilanteesta, tulisi kuvattavien koirien määrää pyrkiä lisäämään yhä entuudestaan. Lonkkakuvien yhteydessä olisi suositeltavaa kuvauttaa myös kyynärpäät. Koira kantaa painostaan noin kaksi kolmasosaa eturaajojensa päällä, joten etuosaan kohdistuva kuormitus on suurempi kuin takaosaan kohdistuva kuormitus. Myös terveet kyynärpäät ovat ensiarvoisen tärkeitä käyttökoiralle.

Weimarinseisojien määrän kasvaessa tavoitteena on rodun tunnettavuuden ja rodun harrastajien yhteistoiminnan lisääminen, jotka antavat hyvän työkalun rodun alkuperäisten käyttöominaisuuksien ylläpitämiselle ja edistämiseksi.

Jatkossa tulisi yhä enenevässä määrin antaa painoarvoa jalostukseen käytettävien koirien koekäynneille ja -tuloksille. Metsästyskoirien jalostuksessa on tärkeää suosia niitä ominaisuuksia, jotka palvelevat parhaiten rodun käyttötarkoitusta. KAER-kokeet toimivat yhtenä hyvänä mittarina näitä ominaisuuksia tarkasteltaessa. Koearvostelu on puolueeton arvio koiran metsästysominaisuuksista. Nämä arviot auttavat kasvattajia eteenpäin jalostusvalintojen suunnittelussa ja antavat kenties uusille seisohaharrastajille suuntaa omaa pentuvalintaa tehdessään.

Luonne on säilytettävä edelleenkin rohkeana ja ystävällisenä. Arkoja, aggressiivisia tai hermostuneita yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen. Pennun ottajia on riittävässä määrin informoitava rodulle tyypillisistä luonteenominaisuuksista. Rodulle tyypillistä on voimakas leimautuminen yhteen ihmiseen/perheeseen. Tästä johtuen luonteen heikkoudeksi ei tulisi luokitella ns. tervettä pidättyväisyyttä vieraita, lauman ulkopuolisia ihmisiä kohtaan. Weimarinseisojan tyypilliseksi luonteenominaisuudeksi katsotaan vahtimis- ja suojeluvietti. Vahtimis- ja suojeluvietistä huolimatta koira ei kuitenkaan saa missään nimessä olla arka tai aggressiivinen. Ulkomuodon arvioinnissa tulee ottaa huomioon rotumääritelmän mukainen, oikeanlainen rakenne ja tyyppi. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota koiran kokonaisuuteen ja mittasuhteisiin.

⁵⁵ Vuosina 2000-2004 104:sta rekisteröidystä yksilöstä 52,88% on lonkkakuvattu. Vuosien 2005-2009 rekisteröityjen yksilöiden määrä oli 150, joista lonkkakuvattuja tällä hetkellä 31,34%.

Kevytluustoisuus ja neliömäisyys eivät kuvasta oikeanlaista rotutyyppeä. Weimarinseisoja on seisotaroduista kookkain ja sen kuuluu olla voimakaslustoinen, olematta kuitenkaan liian raskas.

6.3 Rodun strategia

Rodunjalostuksessa kokonaisuus ja koiran luonne ovat tärkeimpiä. Jalostuksessa pyritään käyttämään terveitä, luonteeltaan oikeanlaisia ja rotumääritelmän mukaisia yksilöitä, joilla olisi tuloksia niin näyttelyistä kuin rodunomaisista käyttökokeista. Saksanseisojakerhon jalostusrekisterivaatimukset (liite 1.) on tärkeä huomioida ja pitää ensisijaisena tavoitteena, kun pentuetta lähdetään suunnittelemaan.

Ideaalinen jalostusyksilö olisi kaikin puolin harmoninen, terverakenteinen, käytössä toimiva, perusterve ja hyväluontoinen yksilö. Myös koiran sisarukset ja vanhemmat, niiden terveys, luonne ja käyttöominaisuudet, vaikuttavat kokonaisuuteen. Jotta päästäisiin tasaiseen pentutulokseen, kasvattajan olisi järkevintä valita jalostusyksilö tasaisesta pentueesta, jossa on useampia hyviä yksilöitä. Mitään yksittäistä ominaisuutta ei tulisi nostaa kokonaisuuden yläpuolelle. Kasvattajien tulisi myös muistaa, että esimerkiksi lonkat ovat yksi osa koiran kokonaisuutta. Se, että koiralla on terveeksi lausutut (A tai B) lonkat, ei missään nimessä tee siitä automaattisesti jalostusyksilöä. Tulee myös huomioida, että nivelrikottomat C-lonkat (pienää löysyyttä lonkkanivelissä/matalamaljaisuus) eivät automaattisesti sulje pois muuten hyvän, terveen ja käyttöominaisuuksiltaan lahjakkaan koiran jalostuskäyttöä. Kasvattajilla tulisi olla tervettä jalostuskriittisyyttä – mitä annettavaa koirallani on koko rodulle? Geenipoolin laajentaminen tuonneilla sekä ulkomaisten urosten käyttö mahdollistaa rodun geneettisen monipuolisuuden säilymisen myös jatkossa.

Tavoitteena pidetään geenipohjan laajentamista ja rodun yksilöiden monipuolisempaa käyttämistä jalostuksessa. Sukusiitosaste lasketaan vähintään viiden sukupolven mukaan, eikä se suositusten mukaan saisi ylittää 6,25%. Tärkeää on avoimesti tiedottaa rodussa tapahtuvista muutoksista. Rotujärjestön ja kennelliiton kautta tapahtuva lonkkakuvaustilastojen tarkkaileminen ja eri urosten jälkeläisten lonkkatulosten huomioiminen toimivat hyvinä välineinä tehtäessä jalostusvalintoja. Muiden sairauksien ja vikojen ollessa kyseessä saadaan tietoa kasvattajilta ja koirien omistajilta ja tarvittaessa niistä voidaan tiedottaa mm. Saksanseisojakerhon välityksellä.

Rodulle tullaan asettamaan PEVISAan HD-raja-arvoksi C ja lisäämään Matadoripykälä (21 pentua, viimeinen rajan yli menevä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan). PEVISA-muutokset ovat voimassa 1.1.2011 alkaen. Edelleen halutaan korostaa kasvattajien vastuuta. Kasvattajille on annettava mahdollisuus valintojen tekemiseen eri koirien välillä jalostuksessa, mikä ei kuitenkaan missään tapauksessa saa tarkoittaa, että ala-arvoisia yksilöitä käytettäisiin jalostukseen.

Suosittelavaa olisi edelleen käyttää jalostukseen tervelonkkaisia koiria. Mikäli päädytään yhdistelmään, jossa toisella vanhemmista on C:n lonkat, tulisi toisen vanhemman olla A-lonkkainen. Suunniteltaessa C-lonkkaisen koiran jalostamista, tulee siihen olla erittäin hyvät ja perustellut syyt. Olisi tärkeää, että yhdistelmään käytettyjen kumpaisenkin koiran pentuesisaruksista ja lähisukulaisista on useampi lonkkakuvattu ja tervelonkkaiseksi todettu.

Rodun suomalaisen kannan kehittäminen vaatii niin kasvattajilta kuin rodun harrastajilta paneutumista ja pitkäjänteisyyttä. Rodun kasvattajilla on ratkaiseva merkitys, mihin suuntaan rotu kehittyy ja siksi onkin ensiarvoisen tärkeää saada vastuullisten metsästyskoirakasvattajien määrää nostettua. Jalostustavoitteisiin sitoutuminen ja näyttöjen hankkiminen kokeista antavat parhaat mahdolliset työvälineet tarjota koiraharrastajille tulevaisuudessa terveitä, rodunomaisia metsästyskäyttökoiria

6.4 Uhat ja mahdollisuudet

Vahvuudet <ul style="list-style-type: none"> - rodusta kiinnostuneita aktiivisia, metsästäviä ihmisiä on jo useita - aktiivisilla rodun harrastajilla hyvä yhteishenki - rodun harrastajilla on tiedon- ja oppimisen halua - tiedonhaluisille informaation saanti helppoa avoimen tietokannan johdosta - ulkomainen yhteistyö entisestään lisääntymässä 	Heikkoudet <ul style="list-style-type: none"> - rodun harrastus on ollut Suomessa pienimuotoista - kokeissa käynti on ollut pienimuotoista aikaisempina vuosina - yhteydenpito kasvattajien ja harrastajien välillä ollut vähäistä - tiedon jakaminen rodusta kiinnostuneille ollut vähäistä - pieni jalostusmateriaali
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none"> - aktiivisten harrastajien määrä kasvussa - uutta jalostusmateriaalia tuotu maahan ja tuodaan edelleen - uutta tietoa jalostuksesta saatavilla runsaasti - metsästäjät ovat alkaneet kiinnostua rodusta laajemmin - vuonna 2005 perustettu rotua harrastava kerho > tiedonjako paranee, yhteydenpito lisääntyy, harrastusmahdollisuuksia enemmän 	Uhat <ul style="list-style-type: none"> - rodun käyttötarkoitus ja ominaisuudet ei riittävän selviä pennun ostajilla > koirasta voi tulla ongelmia > huonontaa rodun mainetta - harrastajien jakautuminen metsästys- ja näyttelyharrastajiin - kapea-alainen jalostusmateriaali saattaa aiheuttaa ongelmia - rodun lisääntyvä suosio ja kasvava pentukysyntä lisäävät rodun varsinaisista käyttöominaisuuksista piittaamattomien kasvattajien määrää - sairaiden koirien käyttö jalostukseen

6.5 Varautuminen ongelmiin

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Pentukysyntä räjähtää	– Rodun suosio nousee esim. kauniin ulkonäön vuoksi, rodusta saattaa olla kehkeytymässä muoti-ilmiö	– informaatiota kasvattajille; kasvattajien yhtenäinen linja siitä, millä perusteella metsästyskäyttökoiran pentuja kasvatetaan ja myydään. – kasvattajia koulutetaan valistamaan pennun ostajia rodun käyttötarkoituksesta, luonteesta ja ominaisuuksista.	– jalostuksessa pyritään käyttämään koiria harkiten, mieluiten rodunomaisissa käyttökokeissa palkittuja yksilöitä: tämä on yksi tärkeä osoitus rodun varsinaisesta käyttötarkoituksesta. – informoidaan pennun ostajia aktiivisesti, jalostusneuvojan, pentuvälittäjän, kasvattajien ja muiden harrastajien toimesta	– jalostus epäyhtenäistyy, ja koirakannasta tulee hyvin epätasainen. – voi syntyä ”käyttö- ja näyttelylinjat” – vääriin olosuhteisiin hankituista koirista voi tulla ”ongelmakoiria” – rodun maine huononee

6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi

Seurataan weimarinseisojien lonkka- ja kyynärkuvaustilastoja sekä muita terveysongelmia Saksanseisojakerhon julkaisemien tutkimustulosten ja Kennelliiton KoiraNet -jalostustietojärjestelmän avulla. Kasvattajien tulisi tarkasti harkita tekemiään jalostusvalintoja ja suosia terveitä A- ja B-lonkkaisia koiria. Kasvattajien kautta myös pennunottajia voidaan kannustaa lonkkakuvaamaan koiransa.

Seurataan Saksanseisojakerhon tietokannassa, vuosikirjassa ja Kennelliiton KoiraNetissä julkaistuja weimarinseisojien näyttely- ja koetuloksia. Entistä aktiivisemmän toiminnan lisäämiseksi pyritään ylläpitämään ja edistämään rodun harrastajien yhteishenkeä mm. rodun harrastajille järjestetyillä koulutuspäivillä, tapaamisilla erikoisnäyttelyn yhteydessä, Saksanseisojakerhon vuosikokouksen yhteydessä pidettävän roturyhmäkokouksen ja muiden vapaamuotoisten harrasteiden avulla. Levitetään tietoutta koiran koulutuksesta ja kokeisiin osallistumisesta. Pyritään kartoittamaan arkuuden ja aggressiivisuuden esiintymistä kannassa ja kouluttamaan tuomareita luonneasioiden huomioimisessa.

Jalostusvalintoja tehtäessä kannustetaan yhteistyöhön Saksanseisojakerhon jalostusneuvonnan ja pentuvälityksen kanssa. Kannustetaan kotimaisia kasvattajia käyttämään käyttökokeissa palkittuja, terveitä ja hyväluonteisia yksilöitä sekä rohkaistaan käyttämään ulkomaisia jalostusvaatimukset täyttäviä uroksia.

7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Weimarinseisojan terveystilannetta, koetuloksia sekä rodun kannan kehittymistä seurataan Saksanseisoja-lehdessä. Tapahtumista ja koulutuksista tiedotetaan Saksanseisoja-lehdessä ja rotua harrastavan kerhon kotisivuilla. Rodun harrastajien yhteistyötä pyritään kehittämään moninaisten tapahtumien ja koulutusten avulla ja tätä kautta pyritään seuraamaan mitä 'kentällä' tapahtuu.

8. Lähteet

Kirjallisuus

Bambridge, Vicky, ”The Weimaraner Today”, Ringpress Books Ltd, 1999

”De Weimaraner”, Zuid Boekproducties BV, Holland 1988

Hart, Ernest H, ”This is The Weimaraner”, T.F.H. Publications, Inc., Ltd. 1965

Hollings, Patsy, ”All About The Weimaraner”, Pelham Books 1992

Nicholas, Anna Katherine, ”The Weimaraner”, T.F.H. Publications, Inc., Ltd. 1986

Turner, Trevor, “Veterinary Notes for Dog Owners”, Popular Dogs Publishing Co. Ltd, 1999

Internet

http://www.kennelliitto.fi/rotumaaritelmat/309_368.pdf

<http://jalostus.kennelliitto.fi/>

<http://www.weimaranerzucht.de>

<http://hem2.passagen.se/weimar/>
<http://www.weimaranerklubben.se/>
www.saksanseisojakerho.fi
<http://www.saunalahti.fi/samans/SHS/sairaudet/hernia.html>
<http://www.kolumbus.fi/suomen.partacolliet/artikkeli3.htm>
<http://www.navhda.org>
<http://www.dcweimclub.org/hunting-tests.html>
<http://www.jghv.de/>
<http://www.delivet.net> ("Koirien tyrät ja niiden hoito", Pieneläinsairauksien Erikoiseläinlääkäri Jukka Marttila)
<http://www.gopetsamerica.com/dog-health/entropion.aspx>
<http://www.upei.ca/~cidd/Diseases/ocular%20disorders/entropion.htm>
<http://www.elainlaakari.fi/klinikat/koiraklinikka/koiran-sairauksia-ja-tartuntatauteja/tassutulehdus-eli-furunkuloosi/>
<http://www.lansirannikonelainklinikka.net/html/furunkoloosi.PDF>
<http://www.weimclubamerica.org/health/index.html>
<http://www.norweim.org/avlskriterier-p-40.html>
<http://www.weimclubamerica.org/health/index.html>
<http://www.kilpirauhasliitto.fi/vajaa.htm>
<http://www.seby.fi/bulldoggi/terveystietoa.html>,
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1696707/?page=1>
<http://www.marfidal.info/fi/pra>
<http://www.helsinki.fi/science/dentgen/bg.html>

Muu materiaali

Jagdgebrauchshundeverband e.V. (Saksan Metsästyskäyttökoiraliitto), "Ordnung für Verbandsgebrauchsprüfungen (VGPO)", Druckhaus Oberpfalz, 1. painos 2004

Jagdgebrauchshundeverband e.V. (Saksan Metsästyskäyttökoiraliitto), "Ordnung für Verbandsschweißprüfungen (VSwPO)", Druckhaus Oberpfalz, 4. painos 1999

Jagdgebrauchshundeverband e.V. (Saksan Metsästyskäyttökoiraliitto), "Ordnung für Verbandszuchtprüfungen (VZPO)", Druckhaus Oberpfalz, 9. painos 2001

Kasvattajan Peruskurssi / 2003, lukukappale, toimittanut SKL-FKK:n työryhmä Suvi Hirvonen, Merja Ylhäinen ja Matti Räsänen

Norsk Kennel Klub "Regler för foglehundprøver"

Svenska Weimaranerklubben, Raskompedium, historik och standard med kommentarer

"Weimaraner-Nytt Nr 2 juni 2004", sivut 8-15

"Weimaraner-Nytt Nr 2 juni 2009", sivut 22-23

WeimariWiesti 02/2009, sivut 20-21, "Katsaus koiran furunkuloosiin", ELL Mirja Ruohoniemi

Henkilöiltä saatu tieto

Dahlbom Merja, Lisääntymistieteen erikoiseläinlääkäri, suullinen tiedonanto 28.3.2006

Eiben Gerhard, Weimaraner Klub e.V., kirjallinen tiedonanto

Giesemann Heinrich, Weimaraner Klub e.V., kirjallinen tiedonanto

Heikkinen Pekka & Naumanen Raija, ”Kanakoirien Erikoiskokeet”, kirjallinen tiedonanto

Wikstrøm Trude, Leder Avlsråd, Norsk Weimaraner Klubb NWK, kirjallinen tiedonanto

Niklasson Anci, Svenska Weimaraner Klubben SWeiK / Weimaraner Avelspolicy, kirjallinen tiedonanto

Beskow Elisabeth, Källberg Mia, Niklasson Anci, Avelsråd i Svenska Weimaraner Klubben SweiK, kirjallinen tiedonanto

Pitkänen Salla, piirroksset / osio 4.4.2.1 Koiranäyttelyt

Pöllänen Heikki, Saksanseisojakerho, ”Järjestöorganisaatio ja sen historia” kirjallinen tiedonanto

Rouhiainen Jukka, SSK:n luonnetestityöryhmä, ”Jalostuksen tavoiteohjelman luonneosio”, kirjallinen tiedonanto

Suomaa Saija, ”Pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostuksen tavoiteohjelma”, kirjallinen tiedonanto

9. Liitteet

Liite 1.

Jalostuskoirien laatuvaatimukset ja jalostusrekisterianomus

10. Linkkejä

Saksanseisojakerho

www.saksanseisojakerho.fi

Weimarinseisojakerho – Weimaraner Club of Finland ry

www.weimarinseisojakerho.fi

Pro Weimaraner – Suomen Weimarinseisijat ry

www.weimaraner.fi

Weimaraner Klub e.V.

www.weimaraner-klub-ev.de/

De Weimarse Staande Hond

www.weimaraners.nl/

Svenska Weimaranerklubben

<http://www.weimaranerklubben.se/>

Norsk Weimaraner Klubb
www.norweim.org/

Dansk Weimaraner Klub
www.weimaraner.dk/

Weimaraner Association
www.weimaraner-association.org.uk/

Weimaraner Club of Great Britain
www.weimaranerclubofgreatbritain.org.uk/

The Belgian Weimaraner Club
www.belgianweimaranerclub.be/

Weimaraner Club of Scotland
www.weimaraner-scotland.com/

The North of England Weimaraner Society
www.northern-weimaraner.org.uk/

Weimaraner Club of France
<http://www.cerledesamateursdubraquedeweimar.com/>

Weimaraner Club of America
www.weimclubamerica.org/

Weimaraner Association of Canada
www.weimaranercanada.org/default.htm

The Weimaraner Club of New South Wales
www.geocities.com/weiclubnsw/